

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Artikel 12-rapport

Millingen aan de Rijn 2012

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES
DIRECTORAAT-GENERAAL BESTUUR EN KONINKRIJKSRELATIES
DIRECTIE BESTUUR, DEMOCRATIE EN FINANCIËN
AFDELING FINANCIËEL EN INFORMATIESTELSEL

Rapport naar aanleiding van het verzoek van de gemeente Millingen aan de Rijn voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds over het begrotingsjaar 2012

Den Haag, 18 maart 2013

Inhoudsopgave	Pagina
Bestuurlijke samenvatting	5
1 Inleiding	9
1.1 De aanvraag	9
1.2 Selectiegroep en kernegegevens	9
1.3 Karakteristiek Millingen aan de Rijn	10
1.4 Stand van zaken herindeling	10
1.5 Artikel 12-rapport 2011	11
1.6 Verweerschrift gemeente en reactie gemeente Groesbeek	12
1.7 Advies provincie Gelderland	13
1.8 Advies Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv)	14
1.9 Besluit beheerders van het gemeentefonds	15
1.10 Verslag provincie Gelderland 2012	15
1.11 De aanpak	16
2 Algemene en bijzondere voorschriften	17
2.1 Inleiding	17
2.2 Algemene voorschriften	17
2.3 Bijzondere voorschriften	18
2.4 Conclusie	18
3 Financiële resultaten	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Uitkomsten jaarrekeningen 2006 tot en met 2010	19
3.3 Conclusie	21
4 Reserves en voorzieningen	23
4.1 Inleiding	23
4.2 Verloop van de reserves en voorzieningen	23
4.3 Inzet reserves en voorzieningen	23
4.3.1 Beoordelingskader	25
4.3.2 Aanwendbaarheid reserves en voorzieningen	26
4.4 Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit	29
4.5 Conclusie	30
5 Eigen inkomsten	33
5.1 Inleiding	33
5.2 Belastingpakket 2012	33
5.3 Overige heffingen	34
5.4 Belastingdruk	36
5.5 Kwijtschelding	37
5.6 Conclusie	38

6	De nettolasten vergeleken	39
6.1	Inleiding	39
6.2	Referentiekader	39
6.3	De vergelijking met zichzelf	40
6.4	Conclusie	49
7.	Het begrotingstekort	51
7.1	Inleiding	51
7.2	Relevante tekorten 2012 tot en met 2014	51
7.3	Conclusie	56
8	Conclusie en advies	59
	Bijlagen:	
1	De opbouw van de algemene uitkering van Millingen aan de Rijn en de selectiegroep	61
2	Verschillenanalyse nettolasten Millingen aan de Rijn	
2A	Clustervergelijking tussen de nettolasten van Millingen aan de Rijn conform de Voorjaarsnota 2012 en de inkomsten uit het gemeentefonds	63
2B	Clustervergelijking tussen de nettolasten van de selectiegroep ten opzichte van de inkomsten uit gemeentefonds en van Millingen aan de Rijn ten opzichte van de inkomsten uit gemeentefonds	64
2C	Clustervergelijking tussen de nettolasten van Millingen aan de Rijn en van de selectiegroep	65
2D	Clustervergelijking op functieniveau tussen de nettolasten van Millingen aan de Rijn en van de selectiegroep	66

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

Dit rapport heeft tot doel de beheerders van het gemeentefonds naar aanleiding van de artikel 12-aanvraag van de gemeente Millingen aan de Rijn te adviseren over de hoogte van de te verstrekken aanvullende uitkering voor het jaar 2012. Een gemeente kan op grond van artikel 12, eerste lid, van de Financiële verhoudingswet (Fvw) om een aanvullende uitkering verzoeken. De beheerders van het gemeentefonds kunnen voor één of meer uitkeringsjaren een aanvullende uitkering toekennen.

Aanvraag en toekenning 2011

De gemeente Millingen aan de Rijn heeft voor het jaar 2012 voor de tweede keer een artikel 12-aanvraag ingediend. De aanvraag voor 2012 is een voortzetting van de aanvullende uitkering voor het jaar 2011. Het artikel 12-rapport over 2011 bevat een zoektocht naar de oorzaken van de artikel-12 situatie van Millingen aan de Rijn. De oorzaak werd gevonden in de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek, waarin Millingen aan de Rijn – gemeten naar de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds een te groot deel van de lasten kreeg toebedeeld. Daarnaast werd in het rapport aan de hand van daartoe opgestelde beheerplannen een oordeel geveld over het achterstallig onderhoud van wegen, gebouwen, openbare verlichting en speeltoestellen. Na een reactie van de gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek en adviezen van de provincie Gelderland en de Raad voor de financiële verhoudingen heeft het artikel 12-rapport over 2011 in oktober 2012 geresulteerd in een beschikking van de gemeentefondsbeheerders waarin Millingen aan de Rijn een aanvullende uitkering van € 1.477.000 werd toegekend. Deze aanvullende uitkering gaat vergezeld van het bijzondere voorschrift te komen tot een sluitende begroting in 2015, het jaar waarin Millingen aan de Rijn met de gemeenten Groesbeek en Ubbergen wil fuseren. Voor wat betreft het tempo waarin het begrotingstekort moet worden teruggedrongen sluiten de fondsbeheerders aan bij de in het rapport voorgestelde fasering. Dit komt neer op een tekort van € 666.000 in 2012, € 333.000 in 2013 en € 133.000 in 2014.

Toelatingsvoorschriften

Millingen aan de Rijn voldoet aan de eisen voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het zogenaamde belastingpakket liggen boven het voorgeschreven redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort. Daarnaast is getoetst aan het bijzondere voorschrift dat er in de meerjarenbegroting 2013-2016 met ingang van 2015 weer sprake moet zijn van een reëel sluitende begroting zonder aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. Ook hieraan voldoet de gemeente.

Financiële resultaten

De jaarrekening 2011 sluit met een positief resultaat van € 1.519.000, wat € 2.025.000 gunstiger is dan het geraamde tekort in de laatst bijgestelde begroting. Het positieve resultaat wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de aanvullende uitkering over 2011. Daarnaast zijn er in 2011 meevallende inkomsten (Wwb en algemene uitkering gemeentefonds) en is er onderuitputting op de programmabudgetten. Het positieve rekeningresultaat is op de eerste plaats aangewend om de onderhoudsvoorzieningen op het niveau te brengen dat volgens de opgestelde beheerplannen noodzakelijk was. Daarnaast kon een bedrag van € 451.000 worden toegevoegd aan de reserve kapitaallasten renovatie kleedaccommodaties. De onderuitputting op de programmabudgetten is door het college van Millingen aan de Rijn nader geanalyseerd en dit heeft geleid tot een verlaging van de budgetten in de programmabegroting 2013.

Reserves en voorzieningen

Het vellen van een oordeel over de aanwendbaarheid van de reserves en voorzieningen ter reductie van het tekort was uitgesteld tot het rapport 2012. In die wetenschap heeft Millingen aan de Rijn een herschikkingsvoorstel gedaan voor de reserves. Het doel van de herschikking was het op zodanig niveau brengen van drie reserves (renovatie kleedaccommodaties sportpark De Hove, centrumontwikkeling en renovatie groen) dat de hiermee samenhangende projecten, die noodzakelijk worden geacht voor de leefbaarheid in Millingen aan de Rijn, op korte termijn kunnen worden uitgevoerd.

Onderdeel van de herschikking was ook de aanvulling van de algemene reserve die door een onttrekking in 2012 ten behoeve van het uitvoeringsplan re-integratie Wet werk en bijstand onder het drempelbedrag van artikel 12 van € 115.000 was komen te liggen.

Met het herschikkingsvoorstel is ingestemd onder de conditie dat de geraamde daling van het relevante tekort in de jaren 2012 tot en met 2014 overeen zou komen met de daling zoals genoemd in de toelichting op artikel 12-beschikking en rapport 2011 (zie hierboven). Dit betekent dat er vanuit de bestemmingsreserves géén bijdrage plaatsvindt ter reductie van het tekort.

De algemene reserve komt € 16.000 uit boven het drempelbedrag. Verder is geconstateerd dat door de toevoeging van rente de onderhoudsvoorzieningen € 83.000 te hoog zijn. Dit betekent dat een bedrag van in totaal € 99.000 bij de berekening van het relevante tekort zal worden betrokken.

Eigen inkomsten

De belastingdruk (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een meerpersoonshuishouden ligt in Millingen aan de Rijn € 4 per huishouden lager dan gemiddeld in de selectiegroep. Ten opzichte van de gemiddelde belastingdruk in Nederland is die in Millingen aan de Rijn € 40 (6%) hoger. De belastingdruk in Millingen aan de Rijn is dus iets bovengemiddeld waarbij de afvalstoffenheffing en het OZB-tarief bijdragen aan het bovengemiddelde niveau, terwijl de rioolrechten en de gemiddelde woningwaarde lager dan gemiddeld zijn. De woonlasten in Millingen aan de Rijn zijn in vergelijking tot de fusiepartners Groesbeek en Ubbergen hoog. Uitgaande van een gemiddelde woningwaarde in de fusiegemeente van € 263.000 zijn de woonlasten in Millingen aan de Rijn € 294 (55%) hoger dan in Groesbeek en € 137 (29%) hoger dan in Ubbergen. Millingen aan de Rijn heeft dan ook in overleg met de inspecteurs besloten de OZB met ingang van 2013 niet verder trendmatig te verhogen, hetgeen in het licht van het oordeel van de Rfv dat artikel 12 geen onnodige belemmeringen voor de herindeling moet opleveren, is geaccepteerd.

De overige heffingen in Millingen aan de Rijn liggen lager dan in de selectiegroep en in de gemeenten Groesbeek en Ubbergen. Dit komt vooral door de lagere opbrengsten van de bouwleges, doordat de bouwactiviteiten in Millingen aan de Rijn gering zijn waardoor het aantal bouwaanvragen lager ligt. Ook ontvangt Millingen aan de Rijn per inwoner minder aan toeristenbelasting dan in de vergelijkingsgemeenten.

De nettolasten vergeleken

Ook in dit artikel 12-rapport zijn de nettolasten clustergewijs vergeleken met de gemeentefondsuitkering. De vergelijking is opgesteld naar de stand van de Voorjaarsnota en daarmee op een vergelijkbaar moment in het jaar als de clusteranalyse in het artikel 12-rapport 2011. Het tekort in de Voorjaarsnota ligt circa € 180.000 hoger dan het in hoofdstuk 7 berekende relevante tekort 2012.

De clusteranalyse 2012 is vertekend doordat een bedrag van € 1,5 miljoen aan reserves wordt omgezet in voorzieningen via de exploitatie. Het betreft hier de reserves onderhoud wegen, onderhoud gebouwen en speelplan ter grootte van € 850.000, € 615.000 respectievelijk € 20.000. Hierdoor worden de nettolasten binnen de uitgavenclusters circa € 1,5 miljoen omhoog gestuwd, terwijl een vergelijkbaar bedrag via het cluster Mutaties reserves wordt onttrokken aan de reserves.. Wordt hiervoor gecorrigeerd dan is het beeld in de clusteranalyse 2012 tamelijk stabiel gebleven ten opzichte van 2011. De nettolasten van Millingen aan de Rijn wijken in 2012 veelal op dezelfde clusters als in 2011 met een vergelijkbare omvang af van het gemeentefonds en voor zover er sprake is van verschillen zijn deze verschillen verklaarbaar.

Begrotingstekort

De Programmabegroting 2012 sloot met een tekort van € 830.000 dat in de meerjarenraming opliep tot € 1.330.000 in 2015. Om het artikel 12-traject te kunnen afronden heeft de gemeente Millingen aan de Rijn via de Voorjaars- en Najaarsnota de meerjarenbegroting 2012-2015 met een slotwijziging en een eerste wijziging bij de begroting 2013 aangepast. De programmabegroting 2013 maakt in beginsel geen deel meer uit van het onderzoek in verband met de artikel-12 status van de gemeente. Inzicht in de ontwikkeling van het meerjarige begrotingssaldo is echter nodig om te kunnen constateren of de gemeente voldoet aan het bijzonder voorschrift van een sluitende begroting voor het jaar 2015 en om te kunnen bepalen wat de relevante tekorten over de jaren 2013 en 2014 zullen zijn.

Onderstaande tabel schetst het begrotingsperspectief na vaststelling door de raad van Millingen aan de Rijn van de slotwijziging 2012 en de eerste begrotingswijziging 2013. Gecorrigeerd is voor de door Millingen aan de Rijn berekende last uit hoofde van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds (BCF). Na vaststelling van de begrotingswijzigingen is in januari 2013 besloten het BCF te handhaven. Het aanvaardbare tekort wordt met € 99.000 verlaagd doordat voor dit bedrag reserves/voorzieningen kunnen worden aangewend. In 2014 wordt het aanvaardbare tekort verhoogd omdat in de gewijzigde Programmabegroting 2012 een taakstelling van € 150.000 is opgenomen die geen rekening hield met de inbreng van het bovengenoemde bedrag van € 99.000 in 2012. De verhoging bedraagt € 97.000, zodat dan tevens de (cumulatief) toegestane tekorten niet worden overschreden, zoals blijkt als de resterende tekorten worden afgezet tegen de hierboven genoemde tekorten die zijn opgenomen in de toelichting bij de beschikking.

Tabel 0.1 Relevant tekort en bijzonder voorschrift inclusief afbouw (x €1.000)

	2012	2013	2014	2015
Gewijzigde Programmabegroting 2012	-615	-342	-777	0
correctie voor BCF			600	
Aanvaardbare tekorten	-615	-342	-177	0
herschikking en bijstelling	99		-97	
Relevante tekorten	-516	-342	-274	0
Toegestane tekorten	-666	-333	-133	0
Toets bijzonder voorschrift	150	-9	-141	0

Vastgesteld kan worden dat Millingen aan de Rijn in 2015 een sluitende begroting presenteert. In 2012 is de afbouw groter dan noodzakelijk is volgens het bijzonder voorschrift en in 2013 en 2014 iets te laag. Het tempo van de afbouw was ingegeven door de veronderstelling dat de sanering een gevolg zou zijn van aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst. Groesbeek wilde het overleg daarover echter niet aangaan. Anderzijds werkt Groesbeek mee aan de herindeling en accepteert ze dat Millingen aan de Rijn een tekort zal inbrengen. Millingen aan

de Rijn is in staat in 2015 een sluitende begroting te hebben doordat de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek met ingang van 1-1-2015 wordt beëindigd. Het financieel effect van deze bezuiniging die minimaal € 415.000 moet opbrengen, vloeit weg in de begroting 2015 van de nieuwe gemeente. Naast deze bezuiniging bereikt Millingen aan de Rijn besparingen door te korten op de programmabudgetten (op basis van de uitkomsten van de jaarrekening 2011) en door het toevoegen van rente aan de exploitatie in plaats van aan de reserves.

Berekening relevant tekort en voorstel voor aanvullende uitkering

Voorgesteld wordt voor de jaren 2012 tot en met 2014 aanvullende steun te verlenen van in totaliteit € 1.132.000. Dit is de optelsom van de toegestane tekorten in die jaren. Millingen aan de Rijn heeft in 2015 een sluitende begroting. De toegestane tekorten in de jaren 2012, 2013 en 2014 zijn leidend geweest in het opereren van de inspecteurs. Het tempo waarin het tekort wordt afgebouwd is afhankelijk van de ombuigingsvoorstellen van Millingen aan de Rijn. Deze voorstellen welke voor een belangrijk deel ingrijpen op de overeenkomst met Groesbeek, zijn verwerkt in de bijgestelde Programmabegroting 2012. Daarnaast realiseert Millingen aan de Rijn de afbouw door in de jaarschijf 2014 een taakstellende bezuiniging op te nemen van € 150.000 ervan uitgaande dat er geen inbreng vanuit de reserves en voorzieningen zou worden voorgesteld. Nu wordt voorgesteld € 99.000 af te romen kan die taakstelling worden verlaagd en wel tot € 53.000, zodat tevens de (cumulatief) toegestane tekorten niet worden overschreden. Millingen aan de Rijn is voornemens de taakstelling te realiseren door minder uren in te kopen bij Groesbeek. De afronding van het artikel 12-traject heeft namelijk tot gevolg dat er minder ambtelijke ondersteuning nodig is vanuit Financiën.

Bijzondere voorschriften

Aan de aanvullende uitkering 2011 was het voorschrift verbonden dat Millingen aan de Rijn in 2015 een reëel sluitende begroting moet hebben. Dit voorschrift blijft van kracht.

Conclusie en advies

In dit rapport wordt een aanvullende steun voor de jaren 2012 tot en met 2014 voorgesteld van respectievelijk:

2012 € 516.000

2013 € 342.000

2014 € 274.000

Daarbij wordt voorgesteld de aanvullende steun voor 2013 en 2014 van in totaal € 616.000 in de vorm van een bijdrage in één keer ten laste van het uitkeringsjaar 2013 beschikbaar te stellen. De gemeente kan daarmee met ingang van 2014 de artikel 12-status verlaten.

1 Inleiding

1.1 De aanvraag

De gemeente Millingen aan de Rijn heeft bij brief van 21 november 2011 voor het jaar 2012 voor het tweede achtereenvolgende jaar een beroep gedaan op artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (hierna te noemen Fvw). De door de gemeenteraad op 1 november 2011 vastgestelde programmabegroting sluit met een tekort van € 830.000 dat in de meerjarenraming oploopt tot € 1.330.000 in 2015. In dit beeld is nog geen rekening gehouden met de aanvullende uitkering van € 1.477.000 die voor het jaar 2011 is toegekend. Bij de opstelling van de begroting 2012 was deze informatie nog niet beschikbaar.

Omvang tekort

In het artikel 12-rapport over het jaar 2011 is geconstateerd dat Millingen aan de Rijn voldeed aan de toelatingseis van het hebben van een aanmerkelijk én structureel tekort. In dit tweede rapport wordt aan de toets van de begroting 2012 aan het drempelbedrag voor het aanmerkelijk tekort dan ook geen aandacht meer besteed. Maatgevender als indicatie voor het tekort is de berekening van de relevante tekorten 2012, 2013 en 2014 die in hoofdstuk 7 van dit rapport plaatsvindt.

1.2 Selectiegroep en kerngegevens

Bij een artikel 12-onderzoek wordt gebruik gemaakt van een selectiegroep van gemeenten, die over vergelijkbare kenmerken beschikken als de artikel 12-gemeente. Millingen aan de Rijn behoort tot de groep gemeenten met een 'redelijke sociale structuur' en 'weinig centrumfunctie'. De selectiegroep voor Millingen aan de Rijn is op basis van de volgende uitgangspunten samengesteld:

- gemeenten met een (zoveel mogelijk) vergelijkbare sociale structuur en centrumfunctie (redelijk respectievelijk weinig);
- vergelijkbare gemeenten uit dezelfde regio of provincie en/of die liggen in de grensstreek met Duitsland.

In dit rapport wordt met dezelfde selectie gewerkt als in het rapport 2011 met uitzondering van de Noord-Hollandse gemeente Wieringen, die als gevolg van een herindeling per 1 januari 2012 onderdeel is gaan uitmaken van de nieuwe gemeente Hollands Kroon. Door de gemeente Vaals in plaats van Wieringen aan de selectiegroep toe te voegen, wordt een met Millingen aan de Rijn vergelijkbare gemeente toegevoegd en de selectiegroep gemiddeld weer beter vergelijkbaar met Millingen aan de Rijn.

De kerngegevens uit tabel 1.2 zijn ontleend aan verdeelmaatstaven van de algemene uitkering van de betaalmaand februari en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (beide ramingen ofwel data per 1 januari 2012). Uit bijlage 1 blijkt tot welke uitkering uit het gemeentefonds die verdeelmaatstaven vervolgens leiden en waar de verschillen dan optreden bij vergelijking met de selectiegemeenten. Zo ontvangt Millingen aan de Rijn een bedrag van circa € 895 per inwoner uit het gemeentefonds. Dit is € 7 per inwoner meer dan de € 888 per inwoner die de gemeenten uit de selectiegroep gemiddeld ontvangen.

Tabel 1.2 Kerngegevens Millingen aan de Rijn en selectiegroep 2012

Structuurkenmerken	Graft-De Rijn	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde Selectiegroep	Millingen aan de Rijn	Afwijking
Aantal inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	8.336	5.921	-29%
Gemiddelde woonruimtebezetting*	2,43	2,46	2,20	2,45	2,04	1,66	2,21	2,32	5%
Onroerende zaak belastingen									
Waarde woningen (x € 1 mln.)	750	663	646	1.002	848	836	791	510	-35%
Waarde niet-woningen (x € 1 mln.)	90	204	56	156	101	134	123	41	-67%
Aandeel woningen in waarde totaal	89%	77%	92%	87%	89%	86%	87%	93%	7%
Waarde totaal per inwoner (x € 1)	129.570	159.518	87.450	124.102	86.597	98.878	114.352	93.059	-19%
volumina sociale structuur per 1000 inwoners									
Huishoudens met een laag inkomen	97	96	140	93	132	198	126	135	7%
Bijstandontvangers	5	9	18	3	10	29	12	15	23%
Uitkeringsontvangers	46	44	108	36	83	91	68	72	6%
Minderheden	15	29	12	10	3	12	13	11	-18%
volumina bevolkingsopbouw per 1000 inwoners									
Inwoners < 20 jaar	248	248	206	278	199	175	226	235	4%
Inwoners > 64 jaar	176	152	188	154	208	225	184	153	-17%
Inwoners 75 - 85 jaar	47	51	61	47	65	69	57	52	-8%
volumina centrumfunctie per 1000 inwoners									
Lokaal klantenpotentieel	597	436	596	824	762	857	679	782	15%
Regionaal klantenpotentieel	28	9	71	150	155	335	125	145	17%
volumina bebouwingsstructuur									
Oppervlakte land	1.980	1.923	2.118	1.379	1.603	2.389	1.899	867	-54%
Woonruimten	2.664	2.211	3.644	3.812	5.377	5.918	3.938	2.554	-35%
Omgevingsadressendichtheid	1.108	1.298	1.640	3.084	3.070	4.634	2.472	1.530	-38%
Kernen	4	4	4	1	3	6	4	1	-73%
Weglengte in km**	66	83	112	67	99	120	91	38	-58%
Bedrijfsvestigingen	445	330	310	595	455	470	434	230	-47%

* Berekend

** Gegevens CBS

1.3 Karakteristiek Millingen aan de Rijn

De gemeente Millingen aan de Rijn ligt in het zuidoosten van de provincie Gelderland, circa 15 kilometer ten oosten van Nijmegen. In het eerste artikel 12-rapport is de achtergrond en karakteristiek van Millingen aan de Rijn beschreven. Daarbij is aandacht besteed aan de perifere en geïsoleerde ligging, de samenwerking binnen de stadsregio Arnhem-Nijmegen, de ambtelijke fusie met Groesbeek en de wens van Millingen aan de Rijn de zelfstandigheid op te geven en deel te gaan uitmaken van een grotere gemeente.

1.4 Stand van zaken herindeling

Op verzoek van de gemeente Millingen aan de Rijn inventariseert de provincie Gelderland in het najaar van 2011 welke wensen en mogelijkheden er zijn voor een gemeentelijke herindeling. Uit het bestuurlijke onderzoek onder 9 gemeenten komt naar voren dat deze gemeenten van oordeel zijn dat ze over voldoende bestuurskracht beschikken en kiezen voor bestuurlijke zelfstandigheid. Op grond hiervan onderschrijven Gedeputeerde Staten (GS) de opvatting van de gemeente Millingen aan de Rijn dat een herindeling met Groesbeek het meest aangewezen is.

GS doen een nadrukkelijk beroep op de raad en het college van Groesbeek om zijn verantwoordelijkheid te nemen en te streven naar een herindeling per 1 januari 2014.

De raden van de gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek besluiten begin maart 2012 hierop hun colleges op te dragen een herindelingsadvies voor te bereiden en in dit voorstel inzicht te geven in de financiële, maatschappelijke en beleidsmatige effecten van drie varianten: bestuurlijke herindeling, voorzetting van de ambtelijke samenwerking of het uiteengaan van de beide gemeenten. Eind maart blijkt dat het niet mogelijk is de financiële rapportage op tijd op te leveren. De voorgenomen herindelingsdatum van 1 januari 2014 schuift een jaar op omdat de gemeente Ubbergen de mogelijkheid wordt geboden aan te haken bij de herindeling. Op 10 mei 2012 besluit de raad van de gemeente Ubbergen tot aansluiting bij de herindeling. Het herindelingsontwerp wordt opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan de drie raden, die hierover op 30 augustus een positief besluit nemen. Na consultatie van de inwoners van de drie gemeenten en andere belanghebbenden geven de gemeenteraden op 20 december 2012 definitief groen licht voor de herindeling door in te stemmen met het herindelingsadvies. Dit advies is doorgestuurd naar GS van Gelderland met het verzoek om het met een positief advies door te geleiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Als GS instemmen met de herindeling, dan luidt het advies van de provincie Gelderland aan de minister van BZK om de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek per 1 januari 2015 samen te voegen tot één gemeente. De raad van de gemeente Heumen heeft aangegeven de mogelijkheid te willen onderzoeken van een ambtelijke of bestuurlijke fusie met Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek (de MUG-gemeenten). Het standpunt van de MUG-gemeenten is dat het eventueel aanhaken van Heumen hun voorgenomen herindeling per 1 januari 2015 niet mag verstoren. Op 21 februari 2013 heeft de gemeenteraad van Heumen besloten af te zien van een bestuurlijke of ambtelijke fusie met de MUG-gemeenten.

1.5 Artikel 12-rapport 2011

In dit rapport is het voorstel gedaan voor een aanvullende steun van € 1.477.000. Het grootste deel van dit bedrag komt voor rekening van het inlopen van achterstallig onderhoud bij wegen, gebouwen en openbare verlichting. Hierbij zijn de volgende bijzondere voorschriften voorgesteld:

- het zodanig aanpassen van de dienstverleningsovereenkomst tussen Groesbeek en Millingen aan de Rijn dat er sprake is van een evenredige lastentoerekening;
- het opstellen van een saneringsbegroting 2013-2016 waarvan uiterlijk de jaarschijf 2014 reëel (dus zonder aanvullende steun) sluitend is.

Het eerstgenoemde voorschrift komt voort uit de verklaring, die in het rapport wordt gegeven voor de oorzaak van de artikel 12-aanvraag. Voor de overschrijdingen in de clusteranalyse konden in eerste instantie geen oorzaken worden gevonden. De vergelijking van de kapitaallasten in de regio leidde tot de conclusie dat de overschrijdingen in de clusteranalyse niet het gevolg waren van bovenmatige kapitaallasten. Een indicatieve vergelijking van de personeelsformatie en -lasten van Millingen aan de Rijn bleek niet mogelijk nu de gemeente geen ambtelijk apparaat meer heeft, maar eenzelfde vergelijking van het gefuseerde ambtelijk apparaat gaf aan dat deze benedengemiddeld van omvang is.

Uit verder onderzoek naar de lastentoerekening van de personeelslasten en overhead bleek dat Millingen aan de Rijn 29% en Groesbeek 71% van de lasten krijgt toegerekend. De verhouding van alle verdeelmaatstaven uit het gemeentefonds is: Millingen aan de Rijn 22%-Groesbeek 78%. In de vergelijking met Groesbeek geeft Millingen aan de Rijn dus structureel 7% meer uit dan het

gemeentefonds veronderstelt dat er binnenkomt. Dit komt neer op een nadeel voor Millingen aan de Rijn en een even groot voordeel voor Groesbeek. In totaliteit wordt op deze manier tussen Millingen aan de Rijn en Groesbeek een bedrag van bijna € 10 miljoen verdeeld. Door de ambtelijke fusie met het ruim 3,5 keer zo grote Groesbeek is het lastentoerekeningsrisico voor Millingen aan de Rijn daardoor erg groot. Als de lastentoerekening voor Millingen aan de Rijn 7% lager is, daalt de vergoeding aan Groesbeek met maar liefst € 615.000 (2012: € 666.000).

In het artikel 12-rapport 2011 wordt voorgesteld om de huidige wijze van lastentoerekening aan te passen en het meer op draagkracht gebaseerde totaal van alle gemeentefondsmaatstaven daarvoor te gebruiken. Deze verdeelsleutel komt overeen met de 'portemonnee' van zowel Millingen aan de Rijn als Groesbeek. De voorgestelde oplossing resulteert wel in een toename van het lastenniveau voor Groesbeek. Uitgaande van het in 2011 berekende nadeel van € 615.000 (2012: € 666.000) wordt voorgesteld de onredelijke lastentoerekening in de jaren 2012, 2013 en 2014 terug te draaien met respectievelijk 50%, 30% en 20% (cumulatief 50%, 80% en 100%). Daarmee zou de begroting van Millingen aan de Rijn in 2014 weer sluitend zijn en zou voldaan zijn aan het tweede voorschrift.

Het rapport 2011 gaat niet in op de reserves en voorzieningen. De beoordeling van de aanwendbaarheid ten behoeve van de uiteindelijke realisatie van een sluitende begroting zal plaatsvinden in het onderhavige rapport.

1.6 Verweerschrift gemeente en reactie gemeente Groesbeek

Millingen aan de Rijn

De gemeente Millingen aan de Rijn pleit in haar brief van 26 maart 2012 ervoor om af te wijken van de voorstellen van de inspecteur. De gemeente vindt het belangrijk een aantrekkelijke fusiepartner te zijn en een verlaging van het voorzieningenniveau, noch verhoging van de belastingen, draagt daartoe bij. De argumentatie spitst zich toe op de twee voorgestelde bijzondere voorschriften van de inspecteur.

Aanpassen dienstverleningsovereenkomst

Onwenselijk

Vermindering van afname van uren kan op grond van de overeenkomst leiden tot excessief hoge incidentele lasten (afkoop van boventalligen/ niet gedekte overhead bij Groesbeek) die leiden tot een (incidentele) toename van het begrotingstekort. Een dergelijk bijzonder voorschrift kan (mogelijk) leiden tot een vertraging of zelfs afstel van het in gang gezette herindelingsproces tussen Groesbeek en Millingen aan de Rijn. De inspanningsverplichting van 50% in 2012 is niet realistisch omdat met Groesbeek al afspraken zijn gemaakt voor de afname van het aantal uren in 2012.

De huidige dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek is na (ambtelijk) overleg met de provincie Gelderland tot stand gekomen ter uitvoering van de resultaten van de Bestuurskrachtmeting uit 2008. De huidige dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek maakt het volgens de gemeente mogelijk dat de kwaliteit aan dienstverlening die een burger/bedrijf/instelling van Millingen aan de Rijn mag verwachten, gewaarborgd is.

Goedkoper kan niet

Als Groesbeek en Millingen aan de Rijn qua inwoneraantal bij elkaar worden geteld ligt het aantal fte's aanzienlijk onder het gemiddelde van het aantal fte's dat gebruikelijk is bij gemeenten van 25.000 inwoners. Dit betekent dat de gemeente Groesbeek klaarblijkelijk erg efficiënt werkt. Als Millingen aan de Rijn een eigen

apparaat in stand zou moeten houden, zou dit veel duurder zijn, dan de huidige samenwerkingsovereenkomst met Groesbeek. Inkoop bij een andere gemeente is, gelet op de (interne) tarieven die elders worden gehanteerd zeker niet goedkoper, nog afgezien van de ontbindingskosten van het huidige contract.

Sluitende jaarschijf 2014: onmogelijk en niet logisch

Gelet op de verwachte onuitvoerbaarheid van het eerste voorschrift acht Millingen aan de Rijn het onmogelijk om in 2014 een sluitende begroting te hebben. Los van de bezwaren ligt volgens de gemeente 2015 meer in de rede aangezien dat nu het beoogde jaar voor de herindeling is.

Groesbeek

Op 19 april 2012 heeft ook de gemeente Groesbeek een reactie gegeven op het rapport. Weliswaar is Groesbeek geen betrokken partij bij de artikel 12-aanvraag van de gemeente Millingen aan de Rijn, maar gezien het bijzondere voorschrift inzake de dienstverleningsovereenkomst en de ambtelijke verwevenheid van beide gemeenten is dit zeer wel te begrijpen. De kern van de zienswijze van de gemeente Groesbeek is dat de verklaring die de inspecteur geeft voor de overschrijdingen van de gemeente Millingen aan de Rijn in de clusteranalyse onjuist is en dat de oplossing die hij voorstelt - zijnde het eerste bijzondere voorschrift om tot een evenredige lastentoerekening te komen - voor de gemeente Millingen aan de Rijn onhaalbaar en voor de gemeente Groesbeek onredelijk en onacceptabel is.

De verhouding van de verdeelmaatstaven in het gemeentefonds is volgens de gemeente Groesbeek niet maatgevend voor de verdeling van de kosten tussen Groesbeek en Millingen aan de Rijn. Verder acht de gemeente de overschrijding in de clusteranalyse niet verklaard uit de voor Millingen aan de Rijn ongunstige toerekening van kosten vanuit Groesbeek. De afwijkingen op afdelingsniveau vallen mee en zijn verklaarbaar vanuit de urenverklaringen. Ook voert de gemeente aan dat Millingen aan de Rijn financieel voordeel heeft van de samenwerking met Groesbeek. Hierbij verwijst de gemeente Groesbeek naar de argumentatie van de gemeente Millingen aan de Rijn. Een volgend bezwaar van de gemeente Groesbeek is dat deze de gemeente Millingen aan de Rijn geen lager uurtarief in rekening wil brengen. De voorgestelde aanpassing leidt tot verlies in Groesbeek. Groesbeek rekent voor dat Millingen aan de Rijn € 100.000 bespaarde met de ambtelijke samenvoeging, Groesbeek bespaarde € 300.000, maar met € 615.000 verschuiving van lasten is de uitkomst voor Groesbeek negatief.

De voorgestelde aanpassing van het contract en het te behalen resultaat is niet realistisch, in het bijzonder de reductie van 50% in 2012. De gemeente Groesbeek stelt dat Millingen aan de Rijn kan besparen door minder uren af te nemen, en dat daar een overgangstermijn voor nodig is in verband met de frictiekosten. Tot slot vindt de gemeente Groesbeek de oplossing van de inspecteur juridisch onhoudbaar: de inspecteur kan niet inbreken in een overeenkomst, die tussen twee gemeenten is gesloten.

1.7 Advies provincie Gelderland

Op 8 juni 2012 heeft de provincie Gelderland geadviseerd over het artikel 12-rapport 2011. De provincie is het eens met de omvang en opbouw van de aanvullende uitkering over 2011. Over het artikel 12-onderzoek voor 2012 geeft de provincie de inspecteur mee bij de beoordeling van de reserves en voorzieningen de nog noodzakelijke investeringen in het gemeentelijke accommodatiebeleid te betrekken. Verder doet de provincie de suggestie in het rapport 2012 reeds een definitief oordeel te geven. Dit in verband met de ophanden zijnde herindeling met

daaraan gekoppeld de noodzaak dat Millingen aan de Rijn een financieel gezonde gemeente wordt.

De provincie adviseert verder over de bijzondere voorschriften. Het aanpassen van de dienstverleningsovereenkomst vindt de provincie te snel voor 2012, omdat de begrotingen al zijn vastgesteld en de gemeenten met elkaar in overleg moeten. Het doorvoeren van een wijziging in de dienstverleningsovereenkomst ingaande 2013 oplopend tot een lastenverschuiving van € 666.000 in 2015 vindt de provincie meer voor de hand liggend. Met de voorgestelde fasering van 50%, 30%, 20% kan de provincie instemmen. Met het opschuiven van dit eerste bijzondere voorschrift adviseert de provincie ook het tweede voorschrift, de sluitende jaarschijf, een jaar op te schuiven naar 2015.

1.8 Advies Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv)

Op 26 juni 2012 heeft als laatste de Rfv geadviseerd over de toepassing van artikel 12 Fvw voor Millingen aan de Rijn zoals voorgesteld in het rapport 2011 van de inspecteur en met kennisneming van de hiervoor beschreven reacties van gemeenten en provincie.

Het uitgangspunt voor het bepalen van de aanvullende uitkering dient te zijn dat de gemeente Millingen aan de Rijn na sanering van haar financiën in principe weer zelfstandig zou moeten kunnen functioneren. De gemeente Millingen aan de Rijn maakt onderdeel uit van een herindelingsproces. In dat geval is het van belang dat de steunverlening en de daaraan verbonden voorwaarden geen onnodige belemmeringen opwerpen die een bestuurlijk gewenste herindeling frustreren. De Raad stelt vast dat bij de berekening van de aanvullende uitkering het achterstallig onderhoud is meegenomen en er in die zin dus sprake is van een schone oplevering voorafgaand aan de herindeling.

De Raad acht de analyse van de inspecteur dat de verklaring van de financiële problemen van Millingen aan de Rijn ligt in de kosten, die voortvloeien uit de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Groesbeek, voldoende overtuigend onderbouwd. Belangrijkste overweging daarbij is dat de kostenoverschrijding zich op nagenoeg alle beleidsterreinen voordoet en er geen sprake is van een bovenmatig voorzieningenniveau. In de optiek van de Raad dient de oplossing voor de financiële problemen gevonden te worden in het aanpassen van die overeenkomst. Het geeft volgens de Raad geen pas de collectiviteit van gemeenten te laten betalen (via de aanvullende uitkering op grond van artikel 12 Fvw) aan een dienstverleningsovereenkomst tussen twee gemeenten. Het ligt dan ook in de rede Millingen aan de Rijn een taakstellende opdracht voor een structureel te realiseren bezuiniging van € 666.000 mee te geven, waarbij de Raad aantekent dat aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst dan in de rede ligt. De wijze waarop de gemeente Millingen aan de Rijn dit bedrag realiseert, is evenwel aan de gemeente. Voor zover het bedrag niet uit de aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst kan worden gehaald, zal de gemeente dat door eigen inspanningen elders op de begroting moeten zien te realiseren. De Raad is van oordeel dat het niet billijk is te verwachten dat lopende het jaar 2012 de dienstverleningsovereenkomst kan worden herzien. Wel is hij van oordeel dat al in 2012 een begin moet worden gemaakt met het controleerbaar toerekenen van de kosten van de werkelijk afgenomen uren.

Van de gemeente Groesbeek mag worden verwacht dat zij de dienstverleningsovereenkomst niet louter in financiële en juridische termen vertaalt maar ook als een bestuurlijke overeenkomst, die als opmaat dient voor een gemeentelijke herindeling. Gezien de omstandigheden kan worden gesteld dat het zelfs onredelijk is Millingen aan de Rijn aan deze overeenkomst te willen houden.

Daarbij wijst de Raad er op dat bij een herindeling tegenover de herindelingsbijdrage uit het gemeentefonds slechts beperkte kosten zullen staan.

Gelet op het streven tot een gemeentelijke herindeling per 1 januari 2015 stelt de Raad voor het bijzonder voorschrift van een sluitende begroting een jaar op te schuiven naar 2015. De Raad stelt voor de fasering in percentages te handhaven zodat Millingen aan de Rijn en indirect Groesbeek de mogelijkheid hebben om financiën/activiteiten daarop af te stemmen. Dus vanaf 2013, 50%, en verder in 2014, 80% en 2015 100%. De Raad stelt voor bij het volgende rapport de vaststelling van de artikel 12-steun af te ronden en het herindelingsproces niet verder te belasten met de artikel 12-procedure en onderzoek.

Met in achtneming van het voorgaande stemt de Raad in met het voorstel van de inspecteur een aanvullende uitkering van € 1.477.000 te verstrekken voor het jaar 2011.

1.9 Besluit beheerders van het gemeentefonds

De artikel-12-procedure richt zich in het geval van herindeling op het schoon opleveren van de gemeente. Dat betekent dat de nieuwe gemeente geen last heeft van achterstallig onderhoud, of een tekort op de begroting erft. Ten tijde van het maken van het rapport van de inspecteur was 2014 het jaar van de beoogde herindeling van Millingen aan de Rijn en Groesbeek. Doordat Ubbergen zich in mei 2012 bij het voornemen te komen tot een herindeling heeft aangesloten, is 1 januari 2015 thans de beoogde ingangsdatum. Dit geeft meer tijd om een sluitende jaarschijf te bereiken. Tijd die nodig is om, zoals de provincie en de Rfv adviseren, over de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Groesbeek nieuwe afspraken te maken. Het is daarom redelijk per 2015 een sluitende jaarschijf voor te schrijven.

De fondsbeheerders nemen het voorschrift met betrekking tot aanpassing van de lastentoerekening van de dienstverleningsovereenkomst niet over. De beheerders gaan er echter wel van uit dat Millingen aan de Rijn gefaseerd en in nauw overleg met zijn samenwerkingspartner Groesbeek werkt aan het terugdringen van zijn begrotingstekort. De oplossing van de financiële problematiek van Millingen aan de Rijn is ook in de ogen van de fondsbeheerders in overwegende mate te vinden in de dienstverleningsovereenkomst. Voor wat betreft het tempo waarin het begrotingstekort moet worden teruggedrongen, sluiten de fondsbeheerders aan bij de in het rapport voorgestelde fasering.

Op grond van het inspectierapport 2011 en de reacties en adviezen daarover besluiten de fondsbeheerders de aanvullende uitkering voor 2011 ongewijzigd vast te stellen op € 1.477.000. Deze aanvullende uitkering gaat vergezeld van één bijzonder voorschrift waarin de sluitende jaarschijf 1 jaar later is vereist, te weten in 2015.

1.10 Verslag provincie Gelderland 2012

Volgens het Besluit financiële verhouding 2001 brengen GS tweeënhalve maand nadat de aanvullende uitkering is aangevraagd verslag uit over de financiële positie van de gemeente. Het verslag geeft inzicht in de achtergronden en oorzaken van de ontstane problematiek en het toezicht dat GS van Gelderland naar aanleiding daarvan op Millingen aan de Rijn hebben uitgeoefend.

Door omstandigheden heeft het uitbrengen van het verslag vertraging opgelopen. Het betreft hier onder meer de latere oplevering van het artikel 12-rapport alsmede

de late vaststelling van de aanvullende uitkering, die op verzoek van Millingen aan de Rijn en Groesbeek tot na het herindelingsontwerp werd uitgesteld. De provincie is nu voornemens in maart 2013 verslag uit te brengen over 2012 en 2013. Hierin zal de provincie een oordeel geven over de financiële positie van de gemeente Millingen aan de Rijn en ingaan op het toezicht dat in 2012 is, en in 2013 zal worden uitgeoefend. Millingen aan de Rijn staat ook in 2013 onder preventief toezicht en heeft voor dat jaar wederom een aanvullende uitkering aangevraagd (brief van 15 november 2012 aan de minister van BZK).

Naar aanleiding van deze aanvraag voor 2013 zal geen rapport meer worden uitgebracht door de inspecteur, omdat voorgesteld wordt het artikel 12-onderzoek met het uitbrengen van het onderhavige rapport af te ronden. Dit betekent dat de provinciale toezichthouder in het kader van het preventieve toezicht ook zal monitoren of en hoe Millingen aan de Rijn invulling geeft aan de voorschriften die horen bij het verstrekken van de aanvullende uitkering.

1.11 De aanpak

Voor 2012 doet de gemeente voor de tweede maal een beroep op de toepassing van artikel 12. In het rapport 2011 zijn alle beheerplannen de revue gepasseerd. In de berekening van het relevante tekort ten behoeve van de bepaling van de aanvullende uitkering voor dat jaar is rekening gehouden met regulier en achterstallig onderhoud. In het rapport 2011 is nog geen oordeel gevormd over de aanwendbaarheid van de bestemmingsreserves en voorzieningen ter reductie van het tekort. Dit gebeurt in dit rapport waarbij zoals de provincie in haar advies 2011 heeft verwoord een relatie zal worden gelegd met de nog noodzakelijke investeringen in het gemeentelijke accommodatiebeleid.

Het artikel 12-onderzoek kan hiermee worden afgerond. Zowel de provincie Gelderland als de Rfv hebben in hun adviezen ook gesuggereerd in het rapport 2012 de vaststelling van de artikel 12-steun af te ronden en het herindelingsproces niet verder te belasten met een lopend artikel 12-onderzoek. De relevante feiten liggen op tafel en de standpunten zijn helder: Millingen aan de Rijn moet in 2015, het jaar dat de voorgenomen bestuurlijke fusie zijn beslag krijgt een sluitende meerjarenbegroting kunnen presenteren. De naleving van dit bijzondere voorschrift en de gefaseerde afbouw van het begrotingstekort die hieraan vooraf gaat, vormde de leidraad voor het handelen van de inspecteurs in 2012.

2 Algemene en bijzondere voorschriften

2.1 Inleiding

Om in aanmerking te kunnen komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds moet een gemeente aan een aantal algemene voorschriften voldoen. Bovendien moet de gemeente voldoen aan eventuele bijzondere voorschriften. Hierna wordt nagegaan of, en in hoeverre, de gemeente Millingen aan de Rijn aan deze algemene (paragraaf 2.2) en bijzondere (paragraaf 2.3) voorschriften voldoet. Paragraaf 2.4 bevat de conclusie op dit onderdeel.

2.2 Algemene voorschriften

De algemene voorschriften betreffen een drietal voorwaarden voor toelating tot de artikel 12-procedure. Deze hebben betrekking op de termijnen, het aanmerkelijk én structureel tekort en het redelijk peil van de eigen inkomsten.

Termijnen

In artikel 19 van het Besluit financiële verhouding 2001 (hierna: het Besluit) is bepaald dat een aanvraag voor een aanvullende uitkering moet worden ingediend vóór 1 december van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor zij wordt aangevraagd. Tevens moet de begroting zijn vastgesteld uiterlijk op de datum dat het verzoek om toepassing van artikel 12 wordt gedaan. De jaarrekening moet op grond van artikel 200 van de Gemeentewet, binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar, aan GS zijn toegezonden.

Begroting

Het raadsbesluit met het verzoek om toepassing van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) voor het jaar 2012 is genomen op 1 november 2011. De begroting voor het jaar 2012 is gelijktijdig vastgesteld. Het op 21 november 2011 gedateerde verzoek is op het ministerie van BZK op 24 november 2011 geregistreerd.

Rekening

De jaarrekening 2010 van de gemeente Millingen aan de Rijn is op 26 juni 2011 door de gemeenteraad vastgesteld en voor 15 juli aangeleverd bij het CBS in het kader van de regeling Informatie voor derden die deze vervolgens aan de provincie ter beschikking heeft gesteld.

Op basis van het vorenstaande wordt geconcludeerd dat de gemeente Millingen aan de Rijn aan de algemene voorschriften met betrekking tot de termijnen heeft voldaan.

Het aanmerkelijk én structureel tekort

In het artikel 12-rapport 2011 is geconcludeerd dat bij de gemeente Millingen aan de Rijn sprake is van een aanmerkelijk en structureel tekort. Omdat de beantwoording van die vraag altijd in het eerste artikel 12-jaar plaatsvindt, wordt daaraan in volgende rapporten geen aandacht meer besteed.

Het redelijk peil van de eigen inkomsten

Om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Fvw, moeten de eigen inkomsten van de gemeente tenminste op het redelijk peil liggen. Dit redelijk peil wordt jaarlijks door de

beheerders van het gemeentefonds in de zogenaamde meicirculaire medegedeeld. Voor 2012 geldt dat zowel de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten als de rioolheffing lastendekkend moeten zijn. Bij de rioolheffing wordt de lastendekkendheid bepaald door de brutolasten te verminderen met zowel het eventuele bedrag van de tijdelijke maatstaf riolering als de eventuele andere inkomsten uit het cluster riolering. Bij het onderdeel OZB van het redelijk peil voor 2012 geldt een percentage van 0,1432% van de WOZ-waarde. Een gemeente hoeft, met uitzondering van het onderdeel OZB, niet per onderdeel aan de norm te voldoen. Een gemeente voldoet ook aan het belastingpakket als een tekort bij de reiniging en/of de riolering wordt gecompenseerd door een hoger percentage bij de OZB.

In Millingen aan de Rijn is zowel de afvalstoffenheffing als de rioolheffing lastendekkend. Bij de OZB kan dan ook worden volstaan met een percentage van 0,1432%. Het gewogen gemiddelde percentage voor 2012 komt in Millingen aan de Rijn uit op 0,1606%. De gemeente voldoet daarmee aan het redelijk peil voor 2012. Voor de berekening van het redelijk peil wordt verwezen naar hoofdstuk 5, waarin ook aandacht wordt besteed aan de overige heffingen en aan de belastingdruk.

2.3 Bijzondere voorschriften

Eventuele aan de aanvullende uitkering verbonden bijzondere voorschriften gelden voor de tijd dat een gemeente is aangewezen op aanvullende steun uit het gemeentefonds. Bijzondere voorschriften blijven van kracht, zo nodig ook bij terugkeer na een afgeronde aanvullende uitkeringsperiode.

Aan de verlening van de artikel 12-uitkering in het jaar 2011 is aan Millingen aan de Rijn door de gemeentefondsbeheerders het bijzondere voorschrift opgelegd dat een saneringsbegroting 2013 – 2016 moet worden opgesteld, waarvan uiterlijk de jaarschijf 2015 reëel (dus zonder aanvullende steun) sluitend is. Het is aan Millingen aan de Rijn om in nauw overleg met haar samenwerkingspartner Groesbeek uitvoering te geven aan ombuigingen, die moeten resulteren in een structureel sluitend perspectief. In lijn met de uitkomsten van de artikel 12-procedure over 2011 speelt de dienstverleningsovereenkomst hierin een belangrijke rol. In de programmabegroting 2013 en de eerste wijziging hierop heeft Millingen aan de Rijn invulling gegeven aan de saneringsopdracht. In hoofdstuk 7 wordt dit toegelicht.

2.4 Conclusie

Geconstateerd kan worden dat de aanvraag tijdig is ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het belastingpakket boven het niveau van het redelijk peil liggen en dat er sprake is van een aanmerkelijk én structureel tekort.

Daarnaast is getoetst aan het bijzondere voorschrift dat er in de meerjarenbegroting 2013-2016 met ingang van 2015 weer sprake moet zijn van een reëel sluitende begroting zonder aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. Onder verwijzing naar hoofdstuk 7 van dit rapport kan worden geconstateerd dat de gemeente hieraan voldoet.

Uit het vorenstaande blijkt dat Millingen aan de Rijn voor 2012 voldoet aan de vereisten voor toelating tot artikel 12.

3 Financiële resultaten

3.1 Inleiding

In het artikel 12-rapport 2011 is een overzicht gegeven van de rekeningsresultaten 2006 tot en met 2010. In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 3.2 ingegaan op de jaarrekening 2011 en in paragraaf 3.3 op het accountantsrapport bij de jaarrekening. Het hoofdstuk wordt afgesloten met conclusies.

3.2 Uitkomsten jaarrekening 2011

Tabel 3.2 brengt de ontwikkeling van de saldi van begroting en rekening voor en na bestemming van de reserves over de jaren 2007 tot en met 2011 in beeld. Voor een toelichting op de rekeningresultaten en de verschillenanalyse begroting-rekening in de periode 2006 tot en met 2010 wordt verwezen naar het artikel 12-rapport 2011.

Tabel 3.2 Ontwikkeling saldo begroting en rekening Millingen aan de Rijn (x € 1.000)

Jaar		2007	2008	2009	2010	2011
Begroting						
a. Primitief saldo na bestemming		119	31	23	-320	-1.220
b. Incidenteel en correcties*		270	-33	76	154	322
c. Primitief structureel saldo	a+b=c	389	-2	99	-166	-898
d. Saldo na wijziging			-227	171	-410	-506
Rekening						
a. Saldo voor bestemming		1.294	-529	613	-363	1.756
b. Mutatie reserve		-1.165	303	-695	291	-237
c. Saldo na bestemming	a+b=c	129	-226	-82	-72	1.519
d. Incidenteel en correcties*		129	302	-8	69	-1.721
e. Structureel saldo	c+d=e	258	76	-90	-3	-202

- * *Incidenteel en correcties* op basis van het oordeel van de financieel toezichthouder inclusief de incidentele baten en lasten volgens de gemeente
- = tekort

Begroting versus rekening 2011

Tabel 3.2 laat een positief jaarrekeningresultaat 2011 na bestemming zien van € 1.519.000, terwijl de begroting 2011 na wijziging een tekort voorspelde van € 506.000. Dit positieve verschil van € 2.025.000 hangt volgens de analyse in de jaarrekening samen met de volgende niet voorziene voordelen:

- De volgende baten zijn wel verantwoord, maar konden in 2011 niet meer via een begrotingswijziging worden geraamd:
 - aanvullende uitkering 2011 € 1.477.000
 - incidentele aanvullende uitkering Wet werk en bijstand € 161.000
 - bijstelling decembercirculaire 2011 € 120.000
 - Lagere en teruggevorderde uitkeringen Wet werk en bijstand € 114.000
 - Overige per saldo voordelige verschillen zoals onderuitputting € 153.000
- € 2.025.000

De onderuitputting op de programmabudgetten wordt in de jaarrekening als incidenteel gekwalificeerd. Nadere analyse van de rekeningresultaten heeft uitgewezen dat het toch mogelijk is structureel een bedrag van € 120.000 te bezuinigen (zie hoofdstuk 7).

Bestemming rekeningresultaat

De bestemming van het voordelige rekeningresultaat van € 1.519.000 is besproken in het periodieke overleg tussen gemeente, provincie en rijk in verband met de artikel 12-aanvraag dat wordt aangeduid met de naam 'TPO' en was als volgt:

1. Aanvulling onderhoudsreserves (wegen, gebouwen etc.)	€	1.009.000
2. Aanvulling bestemmingsreserve kleedgebouwen De Hove	€	451.000
3. Budgetoverheveling onderhoud verlichting en boomcontrole	€	32.000
4. Aanvulling algemene reserve	€	<u>28.000</u>
Rekeningresultaat 2011	€	1.519.000

Toelichting

Met een bedrag van € 1.009.000 zijn de diverse onderhoudsvoorzieningen aangevuld. De hoogte van deze noodzakelijke aanvulling is berekend in het rapport 2011 en het bedrag maakte deel uit van de aanvullende uitkering voor 2011.

Daarnaast is een bedrag van € 451.000 gedoteerd aan de reserve kapitaallasten kleedaccommodatie sportpark De Hove. Deze bestemmingsreserve is naar aanleiding van de resultaatbestemming van de jaarrekening 2010 gevormd vanwege de zeer slechte staat van de kleedgebouwen van de korfbal- en voetbalvereniging. Gezien de op handen zijnde herindeling is het gewenst dat het gemeentelijke accommodatiebeleid op orde komt. In haar advies bij het artikel 12-rapport 2011 doet de provincie Gelderland de oproep hiermee rekening te houden bij het onderzoek naar de reserves en voorzieningen. Vooruitlopend op het betreffende onderzoek is in het TPO ingestemd met de verdere aanvulling van deze reserve ten laste van het resultaat 2011.

Het onderhoud aan de verlichting en de boomcontrole, die in 2011 uitgevoerd hadden moeten worden, zijn via de resultaatbestemming in 2012 weer beschikbaar gekomen voor deze specifieke bestedingsdoelen.

De algemene reserve is tenslotte met € 28.000 opgehoogd tot een stand van € 123.000 per 1-1-2012.

In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in stand van de reserves en voorzieningen vóór en na verdeling van het rekeningresultaat 2011.

Structureel rekeningresultaat

Het positieve rekeningresultaat 2011 na bestemming van € 1.519.000 bevat incidentele baten en lasten. Volgens de jaarrekening is er per saldo sprake van € 1.551.000 aan incidentele baten. Het betreft hier in het bijzonder de artikel 12-uitkering van € 1.477.000 en de incidentele aanvullende uitkering Wet werk en bijstand (Wwb) van € 161.000. Hier is echter nog geen rekening gehouden met de door de toezichthouder ook als incidenteel beoordeelde baten vanwege de decembercirculaire van € 120.000 en de afrekening Wsw 2010 van € 50.000. Na deze correctie is er per saldo sprake van € 1.721.000 aan incidentele baten. Het structurele rekeningsaldo dat ontstaat na uitzuivering van deze per saldo incidentele baten inclusief correctie bedraagt € 202.000 negatief.

Accountantsverslag over de jaarrekening 2011

De accountant heeft in zijn verslag een goedkeurende verklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid gegeven. Geconstateerd wordt dat de organisatie van Millingen aan de Rijn een verdere ontwikkeling heeft doorgemaakt voor wat betreft de financiële beheersing. Een aanbeveling wordt gedaan over een systeemgerichte inzet van de interne controle, die tot kostenbesparingen kan leiden.

Op basis van het advies van de accountant vinden de hierboven genoemde correctieboekingen plaats.

3.3 Conclusie

Het positieve rekeningresultaat 2011 van € 1.519.000 is € 2.025.000 gunstiger dan het geraamde tekort in de laatst bijgestelde begroting. Dit heeft de volgende oorzaken:

- de aanvullende uitkering over 2011;
- meevallende inkomsten (Wwb en algemene uitkering gemeentefonds); en
- onderuitputting op programmabudgetten.

De onderuitputting op de programmabudgetten is door het college van Millingen aan de Rijn nader geanalyseerd en dit heeft geleid tot een verlaging van de budgetten in de programmabegroting 2013. Het positieve rekeningresultaat van € 1.519.000 is op de eerste plaats aangewend om de onderhoudsvoorzieningen op het niveau te brengen, dat volgens de opgestelde beheerplannen noodzakelijk was. Daarnaast kon een bedrag van € 451.000 worden toegevoegd aan de reserve kapitaallasten renovatie kleedaccommodaties. Hiermee werd rekening gehouden met het advies dat de provincie Gelderland gaf bij het rapport 2011, namelijk om de nog noodzakelijke investeringen in het gemeentelijke accommodatiebeleid te betrekken bij het onderzoek naar de reserves en voorzieningen.

4 Reserves en voorzieningen

4.1 Inleiding

Om te kunnen beoordelen of de gemeente nog een bijdrage kan leveren aan de vermindering van het tekort, wordt de vermogenspositie van de gemeente beschouwd. Daarbij wordt bepaald wat de vrij aanwendbare reserves zijn. Hierbij kan onderscheid bij worden gemaakt tussen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen.

Hieronder wordt in paragraaf 4.2 kort ingegaan op de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen. In paragraaf 4.3 wordt beoordeeld of er vanuit de algemene reserve en/of de niet-aanwendbare reserves en de voorzieningen nog een bijdrage kan worden geleverd aan het aanvaardbaar begrotingstekort. Paragraaf 4.4 gaat in op de weerstandscapaciteit en paragraaf 4.5 sluit dit hoofdstuk af met conclusies.

4.2 Verloop van reserves en voorzieningen

Het verloop van de reserves en voorzieningen in tabel 4.2 geeft inzicht in de ontwikkeling van de vermogenspositie van Millingen aan de Rijn in de loop van de jaren. Omdat rekeningresultaten via de resultaatbestemming met de reserves worden verrekend, hebben deze een belangrijke invloed op dit verloop. Dit blijkt ook uit de licht dalende trend van de reserves en voorzieningen tot en met 2010. Dit zijn de jaren met negatieve rekeningresultaten die de aanleiding vormden voor de artikel 12-aanvraag van Millingen aan de Rijn. Die dalende tendens is in 2011 omgebogen als gevolg van het artikel-12 traject waarin Millingen aan de Rijn zich bevindt. De verhoogde stand van de algemene reserve per eind 2011 wordt veroorzaakt door het per die datum nog te bestemmen positieve rekeningresultaat 2011 van € 1.519.000. Een toelichting op de achtergronden hierbij is opgenomen in hoofdstuk 3.

Tabel 4.2 Ontwikkeling reserves en voorzieningen in Millingen aan de Rijn per 31/12 op rekeningbasis (x € 1.000)

Jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Algemene reserve	1.552	1.412	501	414	1.615
Bestemmingsreserves	2.116	2.083	3.463	3.176	3.661
Totaal reserves	3.668	3.495	3.964	3.590	5.276
Voorzieningen	1.013	867	338	454	337
Totaal res. en vz.	4.681	4.362	4.302	4.044	5.613

In het artikel 12-rapport 2011 is aangekondigd dat in het rapport 2012 de beoordeling zou plaatsvinden van de aanwendbaarheid van de bestemmingsreserves en voorzieningen voor de reductie van het begrotingstekort.

4.3 Inzet reserves en voorzieningen

Wat er aan vooraf ging

In juni 2010, het jaar vóór de eerste artikel 12-aanvraag, heeft de raad een geactualiseerde nota inzake reserves en voorzieningen vastgesteld. In deze nota geeft de gemeente een toelichting en motivatie op de aanwezigheid van, de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen. Tevens is een aantal reserves en voorzieningen gevormd of opgeheven.

Het artikel 12 traject heeft ervoor gezorgd dat Millingen aan de Rijn in 2012 de reserves nogmaals kritisch tegen het licht heeft gehouden en een voorstel heeft gedaan tot herschikking van deze reserves. Door tijdsverloop is naar mate het jaar 2012 ten einde liep, bij de beoordeling van de reserves en voorzieningen in afwijking van de gebruikelijke gang van zaken binnen artikel 12, uitgegaan van de verwachte stand per ultimo 2012. De overzichtelijke omvang van de vermogenspositie van Millingen aan de Rijn heeft aan de keuze voor deze werkwijze bijgedragen. Bovendien was het door de vertraagde oplevering van het artikel 12-rapport mogelijk om de verwachte stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2013 te toetsen aan de gerealiseerde stand er van in de concept-jaarrekening 2012.

Het doel van het gemeentebestuur bij de actualisatie en herschikking, was reserves te vormen voor een drietal projecten, die noodzakelijk worden geacht voor de leefbaarheid in Millingen aan de Rijn, te weten:

- de eerder genoemde (kleed)gebouwen op het gemeentelijke sportpark De Hove welke het einde van hun levensduur hebben bereikt;
- de noodzakelijk geachte herinrichting van het centrum alsmede de verbetering van de verkeersveiligheid op de Heerbaan, de hoofdverkeersader in de gemeente Millingen aan de Rijn, beiden in aansluiting op de omvorming van het gemeentehuis tot Kulturhus onder gelijktijdige afstoting van een deel van de gemeentelijke accommodaties met een onderhoudsachterstand; en
- de renovatie/herinrichting van een aantal groenarealen met als doel terugdringing van de verpaupering en reductie van de onderhoudslasten.

De hierna opgenomen tabellen 4.3.1 en 4.3.2 geven inzicht in de door Millingen aan de Rijn aangehouden reserves en voorzieningen. Tabel 4.3.1 laat de opbouw van de reserves en voorzieningen zien per ultimo 2011 en de ontwikkeling naar ultimo 2012. Tabel 4.3.2 geeft vervolgens de mutaties na ultimo 2012 weer en bevat het herschikkingsvoorstel dat Millingen aan de Rijn in overleg met het TPO heeft gedaan.

Van ultimo 2011 naar ultimo 2012

De stand van de reserves en voorzieningen per ultimo 2011 is overgenomen uit de jaarrekening 2011. Vervolgens is rente toegevoegd aan de reserves, voor een bedrag van € 83.000 ook aan de reserves die zijn omgezet in onderhoudsvoorzieningen. Door deze toevoeging is het niveau van deze onderhoudsvoorzieningen nu hoger dan noodzakelijk. Het omzetten van reserves in onderhoudsvoorzieningen is een gevolg van de beheerplannen, die in het kader van het artikel 12-rapport 2011 zijn opgesteld voor de wegen, de gemeentelijke gebouwen, openbare verlichting en speeltoestellen. Ook het rekeningresultaat van € 1.520.000 is overeenkomstig de resultaatbestemming (zie hoofdstuk 3) aan de reserves toegevoegd, met uitzondering van een bedrag van € 11.000 dat direct ten gunste van de exploitatie 2012 is gebracht. Dit verklaart het verschil in de stand van de reserves ultimo 2011 in tabel 4.2 en tabel 4.3.1. Tot slot worden de overige toevoegingen en onttrekkingen op basis van besluitvorming in de loop van 2012 verwerkt, waarna per ultimo 2012 een bedrag van € 2.814.000 aan reserves en van € 977.000 aan voorzieningen resteert. Onderdeel van die besluitvorming is het onttrekken van een bedrag van € 60.000 aan de algemene reserve voor het uitvoeringsplan re-integratie Wwb. Naar aanleiding van de groei van de uitkeringen Wet werk en bijstand en de daarvoor ontvangen incidentele aanvullende uitkering op grond van de Wet werk en bijstand wordt door de inspecteurs ingestemd met deze intensivering, die in de Voorjaarsnota 2012 is verwerkt. Daarmee komt de stand van de algemene reserve onder het drempelbedrag.

Tabel 4.3.1 Reserves en voorzieningen per ultimo 2011 en 2012

Naam reserve	Saldo per 31-12-11	Rente 2012	Verdeling saldo	Van reserve naar voorziening	Onttrekking en	Overige toevoeging en	Saldo per 31-12-2012
Algemene Reserve	95		28		-60		63
Saldo Dienstjaar 2011 *)	1.509		-1.509				-
Algemene Reserve(s)	1.604		-1.481	-			63
Egalisatiereserve verlichtingsplan	-			260	-68	21	213
Reserve tariefegalisatie afvalstoffenheffing	244					41	285
Reserve tariefegalisatie rioolheffing	594					3	597
Reserve organisatieverandering	60	3					63
Reserve verlichtingsplan	130	12	118	-260			-
Reserve groot onderhoud wegen	408	41	412	-861			-
Reserve gemeentelijke gebouwen	125	30	491	-646			-
Reserve renovatie groenvoorziening	11	1					12
Reserve speelplan	11		9	-20			-
Reserve structuur- en bestemmingsplannen	30	2			-7		25
Reserve centrumontwikkeling	59	3					62
Reserve omslag bovenwijkse voorzieningen	807	40			-315	184	716
reserve werkfonds	23	1					24
Bestemmingsreserves	2.502	133	1.030	-1.527	-390	249	1.997
Reserve dekking t.b.v. investeringen	506				-470		36
Reserve kapitaallasten renovatie kleedacc.	254		451			13	718
Reserve dekking kapitaallasten wegen	399				-399		-
Dekkingsreserves	1.159	-	451	-			754
TOTAAL RESERVES	5.265	133	-	-1.527	-390	249	2.814
Voorziening groot onderhoud wegen				861	-1.055	194	-
Voorziening onderhoud gem. gebouwen				646	-149	144	641
Voorziening speelruimten				20		9	29
Voorziening vm personeel & wethouders	337				-38	8	307
Voorzieningen	337	-	-	1.527	-1.242	355	977
Totaal reserves en voorzieningen*	5.602	133	-	-	-1.632	604	3.791

Herschikking reserves en voorzieningen per 1-1-2013

Vertrekpunt van de herschikking is het geraamde saldo per ultimo 2012 van € 2.814.000. De standen ultimo 2012 zijn getoetst aan de standen in de concept-rekening 2012, zoals die medio maart beschikbaar waren.

4.3.1 Beoordelingskader**Vrij aanwendbare reserves/algemene reserve**

Uitgangspunt is dat een artikel 12-gemeente, onder normale omstandigheden, een redelijk deel van de vrij aanwendbare reserves gebruikt om het begrotingstekort te verminderen. Ten behoeve van tegenvallers dient een zekere buffer binnen de algemene reserve in stand te worden gehouden. Deze buffer is gelijk aan de 2%-drempelbedrag voor het aanmerkelijk én structureel tekort en bedraagt voor Millingen aan de Rijn in 2012 € 115.000.

Bestemmingsreserves

Conform de artikel 12-handleiding gaat het bij niet-aanwendbare reserves en voorzieningen om bestemmingsreserves en voorzieningen voor zover ze zijn geaccepteerd.

Bij de bestemmingsreserves en de voorzieningen zal zo goed mogelijk worden beoordeeld of het aanhouden ervan, evenals de hoogte, strikt nodig is. Eén en

ander dient door de gemeente te worden aangetoond en gebaseerd te zijn op een aantoonbare verplichting, realistische bestedingsplannen dan wel risicoraming.

De beoordeling van de beschikbare reserves en voorzieningen is door de artikel 12-inspecteur gerelateerd aan de afbouw van het relevante tekort. Dat wil zeggen dat de inspecteur de beschikbare reserves en voorzieningen in beginsel zou kunnen accepteren, indien Millingen aan de Rijn er voor zorgde dat:

- de geraamde daling van het relevante tekort in overeenstemming is met de daling zoals genoemd in de toelichting op de artikel 12-beschikking en –rapport 2011;
- de algemene reserve tot het niveau van de artikel 12-drempel zou worden verhoogd.

Immers, indien Millingen aan de Rijn binnen deze kaders blijft, geeft de gemeente uitvoering aan de uitgangspunten zoals die bij de artikel 12-beschikking door de fondsbeheerders zijn neergelegd. Indien de gemeente aan deze uitgangspunten voldoet, kan worden ingestemd met de stand van de reserves en voorzieningen na de beschikking.

Voorzieningen

Millingen aan de Rijn heeft de voorzieningen in de loop van 2012 op het vereiste peil gebracht waarbij de saldi aansluiten op beoordeelde beheerplannen. Ultimo 2012 was er dan ook geen aanleiding de voorzieningen te beschikken. Dit verklaart waarom er geen voorzieningen in tabel 4.3.2 zijn opgenomen.

4.3.2 Aanwendbaarheid reserves en voorzieningen

Tabel 4.3.2 beoordeling aanwendbaarheid reserves en voorzieningen op basis van de geraamde stand na beschikking 2013 (x € 1.000)

Naam reserve	Saldo per 31-12-2012	Geraamde onttrekking 2013	Geraamde toevoeging 2013	geraamde stand per 31-12-2013	Herschikking	Nieuwe raming per 31-12-2013
Algemene Reserve	63	-9		54	77	131
Saldo Dienstjaar 2011 *)	-			-		
Algemene Reserve(s)	63	-9	-	54	77	131
Egalisatiereserve verlichtingsplan	213	-70	21	164		164
Reserve tariefegalisatie afvalstoffenheffing	285			285		285
Reserve tariefegalisatie rioolheffing	597	-93		504		504
Reserve organisatieverandering	63			63	-63	-
Reserve verlichtingsplan	-			-		-
Reserve groot onderhoud wegen	-			-		-
Reserve gemeentelijke gebouwen	-			-		-
Reserve renovatie groenvoorziening	12			12	63	75
Reserve speelplan	-			-		-
Reserve structuur- en bestemmingsplannen	25	-3		22	-22	-
Reserve centrumontwikkeling	62			62	179	241
Reserve omslag bovenwijkse voorzieningen	716			716	-716	-
reserve werkfonds	24	-24		-		-
Bestemmingsreserves	1.997	-190	21	1.828	-559	1.269
Reserve dekking t.b.v. investeringen	36	-36		-		-
Reserve kapitaallasten renovatie kleedacc.	718			718	482	1.200
Reserve dekking kapitaallasten wegen	-			-		-
Dekkingsreserves	754	-36	-	718	482	1.200
				-		
TOTAAL RESERVES	2.814	-235	21	2.600	-	2.600

Hieronder wordt toegelicht waarvoor de reserves en voorzieningen zijn gevormd en wordt beoordeeld of continuering van de betreffende reserve of voorziening noodzakelijk is. Uitgangspunt is het herschikkingsvoorstel van Millingen aan de Rijn. Er wordt daarom niet ingegaan op de reserves, die Millingen aan de Rijn opheft. Een uitzondering wordt gemaakt voor de reserve bovenwijkse voorzieningen aangezien deze reserve belangrijk is in het herschikkingsvoorstel en in de loop van 2012 relevante mutaties heeft ondergaan.

Algemene reserve

Naast de in de primitieve begroting 2013 geraamde onttrekking van € 9.000, wordt in de 1^e Begrotingswijziging 2013 via de herschikking een bedrag aan de algemene reserve toegevoegd van € 77.000. Dit is het resultaat van de navolgende mutaties.

Via de grondverkoop van het Bylandtterrein realiseert de gemeente deze stille reserve (zie paragraaf 4.4) en zet deze in voor de aankoop van gebouw en grond van de huidige bibliotheek van € 279.000. Hiermee wordt de realisatie van het Kulturhus in het huidige gemeentehuis een stap dichterbij gebracht. Met de aankoop van het huidige bibliotheekgebouw koopt Millingen aan de Rijn volgens een taxatie tegen een acceptabele prijs deze locatie en verzekert de gemeente zich van deelname van de bibliotheek aan het Kulturhus. Bovendien verwerft de gemeente een mogelijk toekomstige bouwlocatie midden in de dorpskern in aansluiting op een reeds in handen van de gemeente zijnde stuk grond. Gezien de marktomstandigheden verantwoordt de gemeente dit perceel voorzichtigheidshalve zonder boekwaarde. De resterende opbrengst van de grondverkoop Bylandtterrein wordt aangewend ter dekking van de voorbereidingskosten van de MUG-herindeling ter grootte van € 44.000. Om vervolgens de algemene reserve op tenminste het niveau van de 2%-drempel van artikel 12 te brengen wordt een bedrag van € 77.000 vanuit de opgeheven reserves in de algemene reserve gestort. Daarmee ligt de omvang van algemene reserve van Millingen aan de Rijn boven de vereiste 2%-drempel van € 115.000.

Oordeel: het bedrag boven de 2%-drempel afromen, tot aan de drempel aanhouden.

Egalisatiereserve verlichtingsplan

In het artikel 12-rapport 2011 is voorgesteld de beschikbare reserve om te zetten in een egalisatiereserve en een bedrag van € 105.920 aan achterstallig onderhoud te betrekken bij het relevante tekort. In de raad van 25 september 2012 is het onderhoudsplan openbare verlichting vastgesteld.

Oordeel: aanhouden.

Reserve tariefegalitatie afvalstoffenheffing

Deze reserve gebruikt de gemeente gestructureerd voor het opvangen van te grote schommelingen in de dekking van de lasten van de afvalverwijdering.

Oordeel: aanhouden.

Reserve tariefegalitatie riolering

Deze reserve dient voor de uitvoering van het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) en egaliseert te grote schommelingen in de rioolheffingen die nodig zijn om lasten als gevolg van de uitvoering van dit plan te kunnen dekken.

Oordeel: aanhouden.

Reserve renovatie groenvoorziening

Deze reserve wordt via de herschikking op peil gebracht met eigen gemeentelijke middelen. Het doel is om verschillende verpauperde plantsoenen met een aanzienlijke onderhoudsachterstand te renoveren. Het stelt de gemeente in staat om via een verminderde inkoop van uren de onderhoudslasten voor de groenvoorziening te verlagen.

Oordeel: aanhouden

Reserve centrumontwikkeling

Deze reserve is ontstaan door reservering van een gerealiseerde opbrengst, welke in relatie staat tot herontwikkeling centrumlocatie. Deze herontwikkeling heeft tot doel om voor het gemeentehuis (in de toekomst het Kulturhus) een plein met verblijfsfunctie te creëren, waarbij de scheiding tussen voetgangers en auto's een belangrijk aandachtspunt is. Naast de bevordering van de verkeersveiligheid wordt ook een kwaliteitsimpuls van dit centrumgebied noodzakelijk geacht.

Oordeel: aanhouden.

Reserve omslag bovenwijkse voorzieningen

Het verloop van deze begin 2012 nog omvangrijke reserve behoeft enige toelichting. De reserve is gevormd uit de opbrengst van door de gemeente afgesloten exploitatieovereenkomsten. Doel van de reserve was om (grote) investeringen met maatschappelijk nut mogelijk te maken. In 2012 worden door de inspecteurs onttrekkingen geaccordeerd voor in totaal € 315.000 voor de aanleg van enkele parkeerplaatsen aan de Heerbaan (€ 7.850), van een verbindingsvoet / fietspad in een van de woonwijken en van € 267.000 voor de revitalisering van het bedrijventerrein Molenveld.

De bijdrage voor bedrijventerrein Molenveld is uitvoerig besproken in het tripartiete overleg (TPO). De gemeente Millingen aan de Rijn hechtte zeer aan het behoud van dit kleinschalige, lokale bedrijventerrein en achtte kwaliteitsverbetering voor het omvangrijke investeringsbedrag van € 0,9 miljoen exclusief BTW hiervoor noodzakelijk. Dit oordeel van de gemeente werd ondersteund door een 50% subsidie van de provincie Gelderland van € 452.000. Een vergelijkbare bijdrage aan gemeentelijke zijde werd gevonden door een onttrekking van € 185.000 aan de middelen bestemd voor de uitvoering van het gemeentelijk rioleringsplan (ter realisatie van de rioleringswerkzaamheden binnen de revitalisering van het bedrijventerrein Molenveld) en door de verkoop van twee kavels op het bedrijventerrein voor een bedrag van in totaal € 133.000. Hierdoor kon het beslag op de reserve omslag bovenwijkse voorzieningen in de Voorjaarsnota worden teruggebracht tot € 134.000. Het resterende deel van deze reserve kon via de beschikking vervolgens worden overgeheveld naar de reserves ter verbetering van de leefbaarheid van de gemeente.

Reserve kapitaallasten renovatie kledacommodaties De Hove

In het artikel 12-rapport 2011 is na akkoord van het TPO bij gelegenheid van de jaarrekening 2010 tot de vorming van deze bestemmingsreserve besloten. De reserve dient om (een deel van) de kapitaallasten te dekken van de kledacommodaties op sportpark De Hove, die dringend aan vervanging toe zijn. Bij de jaarrekening 2011 is ten laste van het voordelige resultaat € 451.000 aan deze reserve toegevoegd (zie paragraaf 3.2).

Oordeel: aanhouden.

Voorziening groot onderhoud wegen

Het betreft een voorziening ter dekking van de onderhoudsuitgaven van gemeentelijke wegen. In het rapport 2011 is het onderhoud van de wegen doorgelicht en is het (achterstallig) onderhoud meegenomen in de berekening van het relevante tekort. Ook de vorming van deze voorziening is een uitvloeisel van het artikel 12-rapport 2011.

Oordeel: aanhouden.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

De gevormde voorziening is een uitvloeisel van het artikel 12-rapport 2012 en het aldaar berekende achterstallig onderhoud.

Oordeel: aanhouden.

Voorziening speelruimten

De voorziening is een uitvloeisel van het artikel 12-rapport 2012.
Oordeel: aanhouden.

Voorziening voormalig personeel en wethouders

Dit is een voorziening voor toekomstige pensioenverplichtingen en om wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuursleden en ambtenaren te kunnen betalen. Jaarlijks vindt bijstelling plaats van de actuele waarde.
Oordeel: aanhouden.

4.4 Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt op grond van artikel 11 van het BBV verstaan: 'De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie'.

De gemeente heeft een risicoregister, waarin alle bekende risico's in beeld zijn gebracht, beoordeeld en geanalyseerd. Vervolgens zijn de risico's zoveel als mogelijk gekwantificeerd. In de paragraaf weerstandsvermogen van de jaarrekening 2011 is de uitkomst hiervan samengevat in de volgende tabel:

Tabel 4.4.1 Risico's

Categorie	Risico
1. Aansprakelijkheid	76
2. Eigendommen	29
3. Bedrijfsvoering	50
4. Financieel	192
Totaal risico's	347

x € 1.000

Overigens is dit resultaat van de risicoanalyse een dynamisch getal dat onder meer positief en negatief kan worden beïnvloed door het door de gemeente gevoerde risicomanagement. Onder de categorie bedrijfsvoering dat een berekend risico heeft van € 50.000 zijn twee aspecten van de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek opgenomen. Het risico dat de kosten samenhangend met ziekte, bijzonder verlof, verloop personeel op basis van nacalculatie in het uurtarief in rekening wordt gebracht en het risico dat meer uren worden gefactureerd dan voorgerecalculeerd. De kans hierop wordt aanwezig geacht vanwege het veelal ontbreken van afdelingsplannen.

Weerstandscapaciteit

In de paragraaf weerstandsvermogen geeft de gemeente Millingen aan de Rijn ook aan wat de weerstandscapaciteit is. Dit wordt samengevat in tabel 4.4.2.

De gemeente Millingen aan de Rijn heeft in de jaarrekening 2011 een weerstandscapaciteit berekend van € 427.000. Omdat de algemene reserve na bestemming van het rekeningresultaat met € 28.000 is opgehoogd, bedraagt de weerstandscapaciteit per 1-1-2012 € 455.000. De bestemmingsreserves hebben een specifiek doel en worden daarom door de gemeente niet betrokken bij de weerstandscapaciteit. Omdat bij de afvalstoffen- en rioolheffing sprake is van 100% kostendekkendheid en Millingen aan de Rijn een OZB-tarief hanteert dat boven de artikel 12-norm voor 2012 van 0,1432% ligt, is er geen onbenutte belastingcapaciteit. De bezuinigingsmogelijkheden (incidenteel en structureel) zijn

nodig om de begroting sluitend te krijgen en daarom evenmin beschikbaar als weerstandscapaciteit.

Het belangrijkste bestanddeel van de weerstandscapaciteit vormen de stille reserves. Millingen aan de Rijn beschikt over aandelen in deelnemingen BNG, ARN (Afvalverwerking Regio Nijmegen) en het waterbedrijf Vitens. De boekwaarde hiervan is € 25.000. De opbrengst van deze aandelen bij verkoop is ongewis. Daarenboven zou een deel van de verkoopopbrengst moeten worden gebruikt om het wegvallende dividend te compenseren. Millingen aan de Rijn voert daarom het bezit van de aandelen niet als stille reserve op. Het bedrag van € 320.000 dat als stille reserve wordt opgevoerd is de verwachte opbrengst van het Bylandtterrein. In de loop van 2012 is deze stille reserve door verkoop gerealiseerd en als dekkingsmiddel aangewend voor onder meer de aankoop van het bibliotheekgebouw (zie 4.3 onder algemene reserve). De resterende weerstandscapaciteit komt daarmee uit op € 105.000. Hiermee is de weerstandscapaciteit gelet op de geïnventariseerde risico's onvoldoende. Anderzijds heeft de gemeente door de aankoop van het bibliotheekgebouw grond verworven naast een perceel dat al in gemeentelijk bezit is op een locatie die mogelijkheden in zich heeft voor ontwikkeling. Een nieuwe stille reserve dus. Nu de gemeente het voornemen heeft de bestemmingsreserves te herschikken en – met het oog op de leefbaarheid - in te zetten voor de hierboven genoemde drie projecten is het evenwel noodzakelijk dat er in de laatste twee jaar van de zelfstandige gemeente Millingen aan de Rijn voldoende aandacht blijft voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Met het herschikkingsvoorstel is de algemene reserve weer op het niveau van de 2%-drempel van artikel 12 gebracht. Het verdient aanbeveling toekomstige meevallers in de exploitatie ten gunste te laten komen van de algemene reserve.

Tabel 4.4.2 weerstandscapaciteit

Onderdeel	<i>x € 1.000</i> Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit	
1. onbenutte belastingcapaciteit	0
2. post onvoorzien	12
3. vrije begrotingsruimte (saldo 2011 en 2012)	0
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	0
Incidentele weerstandscapaciteit	
1. algemene reserve	95
2. bestemmingsreserves	0
3. stille reserves	320
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	0
Totaal weerstandscapaciteit per 1-1-2012	427

4.5 Conclusie

In dit rapport moest nog een oordeel worden gevormd over de aanwendbaarheid van de reserves en voorzieningen ter reductie van het tekort. In die wetenschap presenteerde Millingen aan de Rijn een herschikkingsvoorstel voor de reserves. Het doel van de herschikking was het op zodanig niveau brengen van drie reserves (renovatie kledacommodaties sportpark De Hove, centrumontwikkeling en renovatie groen) dat de hiermee samenhangende projecten, die noodzakelijk worden geacht voor de leefbaarheid in Millingen aan de Rijn kunnen worden uitgevoerd.

Onderdeel van de herschikking was ook de aanvulling van de algemene reserve, die door een onttrekking in 2012 onder het 2%-drempelbedrag van artikel 12 lag.

Met het herschikkingsvoorstel is ingestemd onder de conditie dat de geraamde daling van het relevante tekort in de jaren 2012 tot en met 2014 overeen zou komen met de daling zoals genoemd in de toelichting op de artikel 12-beschikking en het rapport 2011 (zie hiervoor hoofdstuk 7). Dit betekent dat er vanuit de bestemmingsreserves géén bijdrage kan worden verleend ter reductie van het tekort.

De algemene reserve komt € 16.000 uit boven het drempelbedrag van € 115.000. Dit kan worden afgeroomd ter vermindering van het tekort. Dit geldt ook voor het bedrag van € 83.000 waarmee in 2012 de onderhoudsvoorzieningen zijn verhoogd, doordat er voor de omzetting van reserves naar voorzieningen nog rente is toegevoegd.

Een bedrag van in totaal € 99.000 zal daarom bij de berekening van het relevante tekort worden betrokken.

De bestemmingsreserves zullen op korte termijn worden aangewend en de algemene reserve is gelijk aan het drempelbedrag conform artikel 12. Dit betekent dat het weerstandsvermogen van Millingen aan de Rijn niet groot is, wat in een artikel 12-situatie natuurlijk niet uitzonderlijk is. Na afronding van het artikel 12-traject is aandacht voor weerstandsvermogen nodig, door meevallende rekeningsresultaten niet voor specifieke doelen te bestemmen, maar toe te laten vloeien aan algemene reserve ter versterking van het weerstandsvermogen.

5 Eigen inkomsten

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste eigen inkomstenbronnen van de gemeente aan de orde. Allereerst wordt in paragraaf 5.2 getoetst of de gemeente voldaan heeft aan de toelatingseisen van artikel 12 met betrekking tot het belastingpakket 2012. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de overige heffingen (paragraaf 5.3) en de belastingdruk (paragraaf 5.4). Paragraaf 5.5 sluit vervolgens af met enkele conclusies.

5.2 Belastingpakket 2012

Een van de vereisten om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Fvw is dat de eigen heffingen uit het belastingpakket voldoen aan het redelijk peil, zoals voorgeschreven door de beheerders van het gemeentefonds in de zogenaamde meicirculaire. Bij het onderdeel OZB van het redelijk peil geldt een percentage van de WOZ-waarde. Hiermee wordt aangesloten bij het verdeelsysteem van het gemeentefonds. Bij de onderdelen reiniging en riolering geldt een norm van 100% lastendeckendheid. Bij de berekening daarvan voor het onderdeel riolering zijn de zogenaamde nettolasten het uitgangspunt. Nettolasten zijn hierbij de brutolasten verminderd met zowel het bedrag van de tijdelijke maatstaf riolering als de eventuele overige inkomsten uit het cluster riolering.

Voor 2012 gelden de volgende minimumnormen:

OZB	:	0,1432% van de WOZ-waarde;
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	:	volledig lastendeckend;
Rioolheffing	:	volledig lastendeckend.

Een gemeente voldoet ook aan het belastingpakket als een tekort bij de reiniging en/of de riolering wordt gecompenseerd door een hoger percentage bij de OZB.

In het navolgende wordt nagegaan of, en in hoeverre, de gemeente Millingen aan de Rijn aan deze eisen voldoet.

Reiniging

De lasten van de reiniging, inclusief perceptie-, kwijtscheldings- en apparaatskosten en de storting in de egalisatiereserve, komen volgens de begroting 2012 uit op € 500.267 exclusief BTW. De opbrengst van de afvalstoffenheffing wordt daarin geraamd op een bedrag van € 632.279.

De lasten van de reiniging worden daarom (meer dan) volledig gedekt door de afvalstoffenheffing. Deze 'overdekking' is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds. Bij de berekening van de tarieven mag de BTW als last worden meegerekend.

Het tarief voor een meerpersoonshuishouden bedraagt in 2012 € 258.

Riolering

De lasten van de riolering, inclusief alle perceptie-, kwijtscheldings- en apparaatskosten, komen volgens de begroting 2012 uit op een bedrag van € 338.849 exclusief BTW. Deze ramingen zijn mede gebaseerd op het actuele gemeentelijk rioleringsplan. Het genoemde bedrag is inclusief 50% veegkosten en

de storting in de egalisatiereserve. Opbrengsten uit de tijdelijke maatstaf riolering en het cluster riolering zijn nihil respectievelijk negatief en dus niet betrokken. De opbrengst van de rioolheffing wordt in de begroting geraamd op een bedrag van € 446.500.

Ook de lasten van de riolering worden meer dan volledig gedekt door de rioolheffing.

Onroerende-zaakbelastingen

De gemeente Millingen aan de Rijn hanteert voor woningen een percentage van 0,1491. Voor de niet-woningen ligt het percentage voor de gebruikers op 0,2062 en voor de eigenaren op 0,2575. De OZB-tarieven voor 2012 zijn met 3% verhoogd. Het gemiddelde percentage komt uit op 0,1606, rekening houdend met de waardeverhoudingen tussen woningen en niet-woningen. Dit resulteert in een extra OZB-opbrengst van € 104.256. Het gemiddelde percentage van 0,1606 ligt 12% boven het OZB-normpercentage van 0,1432.

Geconcludeerd kan worden dat de gemeente Millingen aan de Rijn voor wat betreft het belastingpakket aan de toelatingseis voor artikel 12 voldoet.

In de meerjarenraming was voor ieder jaar een verdere verhoging van de OZB met 3% voorzien. Deze jaarlijkse verhoging is door Millingen aan de Rijn na overleg met de inspecteurs geschrapt om de tariefverschillen met de fusiepartners niet verder te vergroten. Zie ook paragraaf 5.4, waarin de lastendruk met de selectiegroep én met de fusiepartners wordt vergeleken.

5.3 Overige heffingen

Naast OZB, riool- en afvalstoffenheffing is er bij gemeenten sprake van andere heffingen. Deze heffingen zijn, samen met die van het belastingpakket, voor Millingen aan de Rijn in tabel 5.3.1a vergeleken met het gemiddelde van de selectiegroep.

Bij de opbrengsten in deze beide tabellen is geen rekening gehouden met eventuele bijdragen uit tariefegalisatievoorzieningen en/of andere mogelijke inkomsten. Het gaat uitsluitend om de heffingsopbrengst van belastingen en rechten. De diverse opbrengsten zijn uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

Tabel 5.3.1a Gemeentelijke heffingen Millingen aan de Rijn per inwoner vergeleken met de selectiegroep in 2012

	Graft- De Rijn per inw. (x €1)	Haarlemmerliede- Spaarnwoude per inw. (x €1)	Onder- banken per inw. (x €1)	Scherpen- zeel per inw. (x €1)	Simpel- veld per inw. (x €1)	Vaals per inw. (x €1)	gemiddelde selectiegroep per inwoner (x €1)	Millingen aan de Rijn per inw. (x €1)	Vershil per inw. (x €1)
Secretarieleges	13	18	11	9	9	15	12	11	-1
Leges bouwvergunningen	33	9	3	28	6	11	15	9	-6
Hondenbelasting	0	5	8	4	5	3	4	7	3
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	75	15	0	-15
Toeristenbelasting	6	9	1	11	6	86	22	2	-20
Forensenbelasting	2	0	0	0	0	1	0	0	0
Baatbelasting	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Precariobelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reclamebelasting	0	2	0	0	0	8	2	0	-2
Subtotaal overige heffingen	54	43	24	52	27	201	71	29	-42
Reinigingsrechten/afvalstoffenheffing	94	122	106	68	83	128	98	77	-22
Rioolrecht	85	122	118	97	100	117	106	75	-31
Onroerendezaakbelastingen	129	231	148	136	158	136	152	161	9
Subtotaal belastingpakket	308	475	371	301	342	380	357	313	-44
Totaal-generaal	362	518	396	353	369	581	427	341	-86

Selectiegroep

Het totaal van de heffingen in Millingen aan de Rijn ligt € 86 per inwoner ofwel 20% lager dan het gemiddelde van de selectiegroep. Dit komt door de lagere opbrengsten bij zowel het belastingpakket als de overige heffingen. De lagere opbrengst bij het belastingpakket van € 44 wordt veroorzaakt door de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De lagere opbrengst van de overige heffingen van € 42 wordt veroorzaakt door de bouwleges, de toeristenbelasting en de parkeerbelasting, die de gemeente Vaals heft.

Overige heffingen fusiegemeenten

Wordt dezelfde vergelijking met de gemeenten Groesbeek en Ubbergen gemaakt (zie tabel 5.3.1b), dan blijkt het totaal van de heffingen in Millingen aan de Rijn € 7 lager te liggen. Dit wordt bij de overige heffingen veroorzaakt door de hogere bouwleges per inwoner in Groesbeek. Ook de toeristenbelasting is in Millingen aan de Rijn in deze vergelijking lager, maar dit wordt gecompenseerd door de hogere hondenbelasting. De opbrengsten behorend bij het belastingpakket zijn in Millingen aan de Rijn € 11 per inwoner hoger. Dit komt in hoofdzaak door de lage OZB per inwoner in Groesbeek.

Tabel 5.3.1b Gemeentelijke heffingen Millingen aan de Rijn per inwoner vergeleken met fusiegemeenten in 2012

	Groesbeek per inwoner (x € 1)	Ubbergen per inwoner (x € 1)	gemiddelde selectiegroep per inwoner (x € 1)	Millingen aan de Rijn per inwoner (x € 1)	Vershil per inwoner (x € 1)
Secretarieleges	12	12	12	11	-1
Leges bouwvergunningen	32	11	25	9	-16
Hondenbelasting	0	4	1	7	5
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0
Toeristenbelasting	8	7	7	2	-5
Forensenbelasting	0	0	0	0	0
Baatbelasting	0	0	0	0	0
Precariobelasting	0	0	0	0	0
Reclamebelasting	0	0	0	0	0
Subtotaal overige heffingen	52	34	46	29	-17
Reinigingsrechten/afvalstoffenheffing	69	81	73	77	4
Rioolrecht	72	103	82	75	-7
Onroerendezaakbelastingen	117	208	147	161	14
Subtotaal belastingpakket	257	392	302	313	11
Totaal-generaal	309	426	348	341	-7

Conclusie overige heffingen

De overige heffingen in Millingen aan de Rijn liggen lager dan in de selectiegroep en in de gemeenten Groesbeek en Ubbergen. Voor een belangrijk deel wordt deze lagere belastingopbrengst veroorzaakt door de lagere opbrengst voor de bouwleges. Dit komt doordat de bouwactiviteiten in Millingen aan de Rijn gering zijn, waardoor het aantal bouwaanvragen laag is. De inkomsten aan toeristenbelasting zijn in beide vergelijkingen lager dan het gemiddelde.

Conclusie belastingpakket

Bij het belastingpakket is in paragraaf 5.2 geconstateerd dat de opbrengst voor zowel de afvalstoffenheffing als de rioolrechten kostendekkend is. De opbrengst in Millingen aan de Rijn is lager dan die in de selectiegemeenten, maar hoger dan de opbrengst per inwoner in Groesbeek. De OZB-opbrengst per inwoner in Millingen aan de Rijn is juist hoger dan bij de landelijke selectiegroep en ook hoger dan het gemiddelde van Ubbergen en Groesbeek.

5.4 Belastingdruk

In de Atlas van de lokale lasten, samengesteld door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), wordt jaarlijks onder andere een overzicht gegeven van de woonlasten per gemeente (in euro's per jaar per huishouden). Het overzicht laat zien hoeveel een meerpersoonshuishouden betaalt aan OZB, op basis van de gemiddelde waarde van een woning (in de betreffende gemeente), de afvalstoffenheffing en de rioolrechten.

De navolgende gegevens zijn uit de Atlas van de lokale lasten 2012 overgenomen.

Selectiegroep

Uit tabel 5.4.1 blijkt dat de lokale lasten voor meerpersoonshuishoudens met € 733 in Millingen aan de Rijn nagenoeg even hoog zijn als het gemiddelde van de selectiegroep (€ 737). Tegenover een lager rioolrecht staat een gemiddeld hogere OZB-opbrengst en opbrengst aan afvalstoffenheffing.

Landelijk gemiddelde

Ten opzichte van het gemiddelde niveau van de lokale lasten in Nederland van € 693 is de lastendruk in Millingen aan de Rijn 6% hoger.

Tabel 5.4.1 Lastendruk in Millingen aan de Rijn vergeleken met de selectiegroep in 2012 (in euro's per huishouden)

Gemeenten	Reinigingsrecht meerpersoons huishouden* (1)	Rioolrecht meerpersoons huishouden* (3)	Rioolrecht eigenaren* (5)	OZB-tarief eigenaren w oningen	Gemiddelde OZB-w aarde w oning	Gemiddelde OZB opbrengst w oningen** (6)	Woonlasten meerpersoons huishouden (1+3+5+6)	Woonlasten eenpersoons huishouden
Graft-De Rijk	229	204	0	0,0886	281.532	249	683	614
Haarlemmerliede Spaarnw oude	314	83	195	0,1040	299.864	312	904	877
Onderbanken	245	261	0	0,1600	177.141	283	789	733
Scherpenzeel	187	202	0	0,0890	262.723	234	623	586
Simpelveld	204	214	0	0,1666	157.616	263	680	624
Vaals	319	133	133	0,1133	141.264	160	745	533
Gemiddelde selectiegroep	250	183	55	0,1203	220.023	250	737	661
Millingen aan de Rijn	258	177	0	0,1491	199.687	298	733	650
Hoogste waarneming							1150	1009
Laagste waarneming							492	373
Gemiddelde waarneming							693	609
Duurste gemeente							Blaricum	Blaricum
Goedkoopste gemeente							Ermelo	Groesbeek

* Bron: Digitale COELO-atlas van de lokale lasten

** Berekend via OZB-w aarde op basis van gemeentefonds en aantal w oningen op basis van gegevens CBS

*** Nummer 1 heeft de laagste w onlasten

Lastendruk in vergelijking met fusiepartners

Voor een artikel 12-gemeente is de lastendruk in Millingen aan de Rijn niet hoog te noemen. In het rapport 2011 werd geconstateerd dat met name de lage gemiddelde OZB-woningwaarde in Millingen aan de Rijn een matigend effect op de lokale lastendruk heeft. In de herindelingscan die met het oog op de voorgenomen fusie is opgesteld, wordt aandacht besteed aan het effect van de fusie op de lastendruk. Om te berekenen wat het budgettair effect is voor een meerpersoonshuishouden bij óf een gelijkblijvende opbrengst óf het aanhouden van de laagste (Groesbeekse) tarieven, worden twee tabellen gepresenteerd. De variatie geldt overigens alleen voor het OZB-tarief aangezien de kostendekkendheid van de afvalstoffen- en rioolheffing betekent dat deze tarieven niet naar het laagste tarief kunnen worden verlaagd. In de tabellen is uitgegaan van de tarieven die in 2012 worden gehanteerd.

Tabel 5.4.2 Lastendrukeffect meerpersoonshuishouden bij woningwaarde € 262.665 bij gelijkblijvende opbrengst en bij laagste tarief

Bij gelijkblijvende opbrengst (bedragen x € 1)

Gemeente	OZB woning van € 262.665	afvalstoffen heffing	rioolheffing	totale woonlasten	verschil tov nieuwe gemeente
Groesbeek	180	227	125	532	14,7%
Millingen aan de Rijn	392	258	177	826	-26,1%
Ubbergen	274	190	225	689	-11,4%
MUG	236	217	157	611	

Uitgaande van laagste OZB-tarief (bedragen x € 1)

Gemeente	OZB woning van € 262.665	afvalstoffen heffing	rioolheffing	totale woonlasten	verschil tov nieuwe gemeente
Groesbeek	180	227	125	532	4,1%
Millingen aan de Rijn	392	258	177	826	-32,9%
Ubbergen	274	190	225	689	-19,6%
MUG	180	217	157	554	

Uit deze tabel blijkt dat de lastendruk in Millingen aan de Rijn (bij een gemiddelde OZB-waarde in de fusiegemeente van € 262.665¹) beduidend hoger zijn dan in Ubbergen en Groesbeek. Het verschil met Groesbeek is € 294 (55%) en met Ubbergen € 137 (29%). Op grond hiervan heeft Millingen aan de Rijn na overleg met de inspecteurs besloten in de meerjarenraming 2013- 2015 geen verdere verhoging van de OZB op te nemen.

Conclusie

Millingen aan de Rijn hanteert een OZB-tarief dat ligt boven de artikel 12-norm 2012. Dat desondanks de belastingdruk maar net bovengemiddeld en zelf iets lager uitvalt dan in selectiegroep, komt door de lage gemiddelde woningwaarde en de kostendekkende, gemiddelde tarieven voor rioolrecht en afvalstoffenheffing. In het rapport 2011 werd vastgesteld dat er geen aanleiding was om de saneringsinspanning via een bijzonder belastingvoorschrift voor de OZB te vergroten, omdat niet was gebleken dat de financiële problematiek veroorzaakt werd door eigen beleid. Ook werd opgemerkt dat een belastingvoorschrift als ongunstig neveneffect de problematiek van de belastingharmonisatie bij een herindeling met Groesbeek zou vergroten. De voorgaande tabel geeft aan hoezeer de tarieven tussen Millingen aan de Rijn en de fusiepartners uiteen lopen. Het elimineren van de verdere OZB-verhoging uit de meerjarenraming is, mede in het licht van het oordeel van de Rfv dat artikel 12 geen onnodige belemmeringen voor de herindeling moet opleveren, hierom goed te begrijpen en geaccepteerd.

5.5 Kwijtschelding

Gemeenten is het in kader van het kwijtscheldingsbeleid toegestaan een norm te hanteren van maximaal 100% van de relevante bijstandsnorm. Evenals heel veel andere gemeenten hanteert ook Millingen aan de Rijn deze norm. In de gemeente wordt in de praktijk vooral kwijtschelding verleend voor de afvalstoffenheffing en het gebruikersdeel van de rioolheffing. Voor de OZB komt dit slechts sporadisch voor. Voor de overige belastingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend. In 2012 zijn 115 kwijtscheldingen verleend, 20 meer dan in 2011. Hiermee was een bedrag van € 42.100 gemoeid, wat ten opzichte van 2011 een stijging

¹ De gemiddelde woningwaarde in Millingen aan de Rijn is € 203.000.

betekent van bijna € 9.000. De kwijtschelding is betrokken in de berekening van de lastendekkendheid van het rioolrecht en de afvalstoffenheffing.

5.6 Conclusie

Het gewogen gemiddelde percentage van de OZB in Millingen aan de Rijn van 0,1606 ligt 12% boven het OZB-normpercentage van 0,1432. Daarmee voldoet Millingen aan de Rijn voor wat betreft het belastingpakket aan de toelatingseis voor artikel 12.

De belastingdruk (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een meerpersoonshuishouden ligt in Millingen aan de Rijn € 4 per huishouden lager dan gemiddeld in de selectiegroep, maar is aanzienlijk hoger dan in de gemeenten Groesbeek en Ubbergen. Ten opzichte van de gemiddelde belastingdruk in Nederland is die in Millingen aan de Rijn € 40 (6%) hoger. De belastingdruk in Millingen aan de Rijn is iets bovengemiddeld waarbij de afvalstoffenheffing en het OZB-tarief bijdragen aan het bovengemiddelde niveau, terwijl de rioolrechten en de gemiddelde woningwaarde lager dan gemiddeld zijn.

Millingen aan de Rijn hanteert een OZB-tarief dat ligt boven de artikel 12-norm 2012. Dat desondanks de belastingdruk maar 6% boven het landelijk gemiddelde ligt, kan worden verklaard door de lage gemiddelde woningwaarde en de kostendekkende, gemiddelde tarieven voor rioolrecht en afvalstoffenheffing.

6 De nettolasten vergeleken

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de nettolasten uit de begroting 2012 van Millingen aan de Rijn vergeleken met de clusters van de algemene uitkering. Na een korte inleiding in paragraaf 6.2 op het referentiekader dat bij deze clusteranalyse wordt gehanteerd, wordt in paragraaf 6.3 de vergelijking uit bijlage 2A van de nettolasten van Millingen aan de Rijn met de clusters van de algemene uitkering toegelicht. Om een verdere analyse van de nettolasten van Millingen aan de Rijn mogelijk te maken, zijn in de bijlagen 2B tot en met 2D ook verschillende vergelijkingen van Millingen aan de Rijn met de selectiegroep opgenomen. Voor samenstelling en kenmerken van de selectiegroep wordt verwezen naar paragraaf 1.2. In paragraaf 6.4 wordt afgesloten met conclusies.

In het rapport 2011 heeft de analyse van de nettolasten veel aandacht gekregen. Gezocht werd immers naar de oorzaak van de artikel 12-aanvraag. Uit de analyse kwam geen verklaring voor het toenemend aantal clusters met steeds grotere overschrijdingen. De verklaring voor deze overschrijdingen bleek te liggen in de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek, die een in verhouding te hoge lastentoerekening tot gevolg had. In dit rapport hoeft de analyse van de nettolasten niet meer uit te wijzen waar de gemeente Millingen aan de Rijn kan bezuinigen om in 2015 een sluitende begroting te hebben. Dat antwoord is bekend; dat de sleutel ligt in de aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek wordt ook in de adviezen van de provincie Gelderland en de Rfv onderschreven. In dit rapport is daarom gekozen voor een beperkte analyse, waarbij onder meer is nagegaan welke verklaring kan worden gegeven voor geconstateerde verschillen in de nettolasten in 2011 en 2012.

6.2 Referentiekader

Het referentiekader van de clusteranalyse is gebaseerd op de Financiële-verhoudingswet (Fvw). De belangrijkste uitgangspunten bij de Fvw zijn toegepast in dit referentiekader, te weten: globaal, kostengeoriënteerd, rekeninghoudend met structuurkenmerken en de mogelijkheid zelf inkomsten te verwerven. Dat de verdeling kostengeoriënteerd en globaal is, wil zeggen dat de verdeling aansluit bij de kostenverschillen tussen (groepen van) gemeenten. Op individueel niveau kunnen er verschillen zijn. Deze verschillen kunnen enerzijds ontstaan doordat er sprake is van specifieke omstandigheden, die geen of onvoldoende een rol spelen in de verdeling van het gemeentefonds. Anderzijds kan er sprake zijn van bewuste politieke beleidskeuzen om op onderdelen een hoger of lager nettolastenniveau te hebben. Ten slotte kunnen verschillen ook worden veroorzaakt door het financiële beleid van gemeenten (hoe is in het verleden bijvoorbeeld omgegaan met investeringen; zijn er investeringen direct afgeboekt van reserves).

De vergelijkingen in paragraaf 6.3 worden gemaakt op een hoger aggregatieniveau, namelijk op dat van de clusters. Om inzicht te kunnen krijgen in de begrotingspositie van Millingen aan de Rijn worden de inkomsten van het gemeentefonds vergeleken met de geraamde nettolasten (=lasten minus de baten) van de gemeente. Op deze wijze is vast te stellen welke positieve en negatieve afwijkingen zich voordoen in het budget van de gemeente Millingen aan de Rijn. Dit wordt de gemeente vergeleken 'met zichzelf' genoemd. Een dergelijke vergelijking is ook gemaakt voor de gemeenten in de selectiegroep. In de vergelijking met zichzelf wordt voor wat betreft de algemene uitkering gebruik gemaakt van de

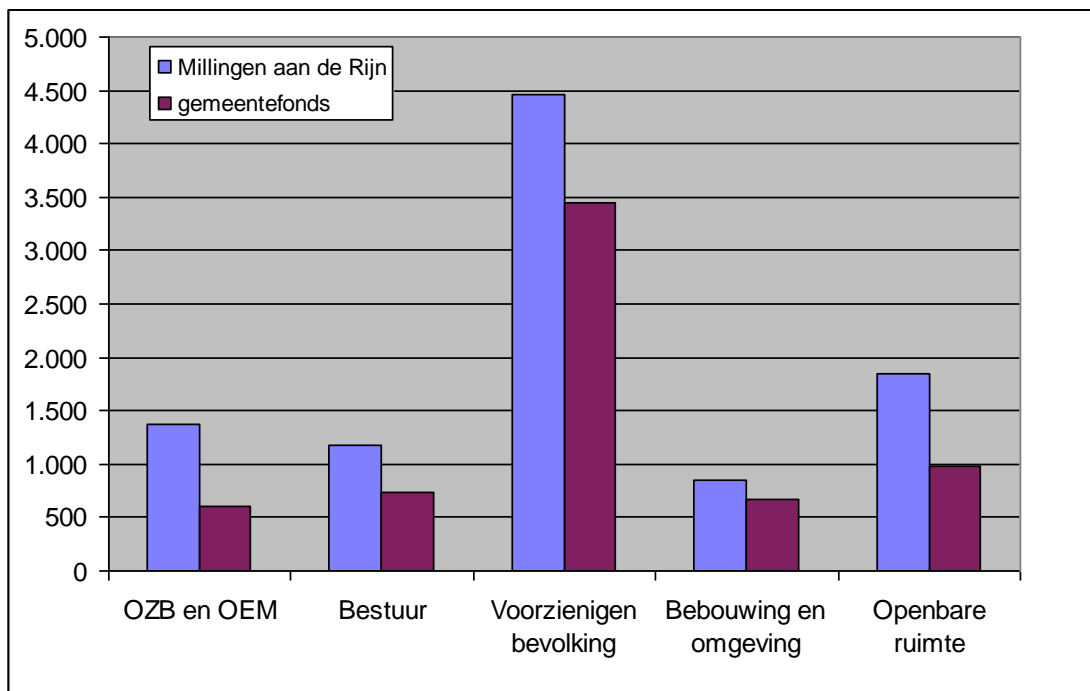
gegevens die worden gebruikt voor de berekening van de algemene uitkering over de betaalmaand februari 2012.

6.3 De vergelijking met zichzelf

Een van de uitgangspunten van het verdeelstelsel van de Fvw is dat er een goede aansluiting is tussen de verdeling van het gemeentefonds en de verschillen in kostenstructuren van gemeenten. De uitkomst van die verdeling via de verdeelmaatstaven sluit globaal aan bij de nettolasten van de gemeentelijke taakgebieden, in de gemeentefondsterminologie clusters genoemd. De begrotingsfuncties worden gegroepeerd tot clusters. Op deze wijze worden de nettolasten van de gemeente per cluster vergeleken met de opbrengst van de verdeelmaatstaven op de verschillende clusters. In bijlage 2A is deze clustervergelijking voor de gemeente Millingen aan de Rijn opgenomen. De nettolasten van Millingen aan de Rijn zijn verwerkt naar de stand van de Voorjaarsnota 2012. Dit betekent dat de effecten van de aanvullende uitkering 2011 in de begrotingscijfers 2012 zijn verwerkt. Hierdoor zijn de nettolasten sterk verhoogd, omdat de mutaties in de reserves en voorzieningen, die hier een gevolg van zijn, via de exploitatie lopen. In onderstaande toelichting komt dit als verklaring voor verschillen ten opzichte van de norm van het gemeentefonds en in vergelijking tot het begrotingsjaar 2011 terug.

In grafiek 6.2.1 zijn de bestaande uitgavenclusters uit bijlage 2A samengevoegd tot zogenaamde metaclusters.

Grafiek 6.3.1 Vergelijking van Millingen aan de Rijn met het gemeentefonds op metaclusterniveau (bedragen x € 1.000) vastgestelde begroting 2012

Toelichting metaclusters grafiek 6.2.1.

Voor het overzicht van de metaclusters en de clusters waaruit zij zijn opgebouwd wordt verwezen naar bijlage 2A. Daaruit blijkt dat op het metacluster *Bestuur* de nettolasten hoger liggen (€ 445.000 ofwel € 75 per inwoner) dan de inkomsten volgens het gemeentefonds. Dit wordt veroorzaakt door hogere nettolasten op het

cluster **Algemene ondersteuning** (€ 67 per inwoner) en door het cluster **Bestuursorganen** (€ 8 per inwoner).

Op het metacluster *Voorzieningen bevolking* liggen de nettolasten fors hoger dan het gemeentefonds indiceert en wel € 1.015.000 ofwel € 171 per inwoner. Dit komt vooral door de hogere nettolasten op de clusters **Werk en inkomen**, **Maatschappelijke zorg** en **Bevolkingszaken** (respectievelijk € 36, € 115 en € 19 per inwoner).

Op het metacluster *Bebouwing en omgeving* liggen de nettolasten € 186.000 ofwel € 31 per inwoner hoger dan er volgens het gemeentefonds wordt ontvangen. Dit komt op het conto van de clusters **Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing** en **Openbare orde en veiligheid** (€ 25 respectievelijk € 20 per inwoner hoger).

Ten slotte is er op het metacluster *Openbare ruimte* sprake van hogere nettolasten dan er wordt ontvangen volgens het gemeentefonds (€ 863.000 ofwel € 146 per inwoner). Dit komt door de hogere nettolasten op het cluster **Wegen en water** van € 150 per inwoner.

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste afwijkingen op de clusters zoals die naar voren komen in de analyse 2011 en 2012. In tabel 6.2.2 staan de clusters vermeld waar de grootste verschillen (\geq € 10 per inwoner) tussen de nettolasten van Millingen aan de Rijn en de inkomsten volgens het gemeentefonds worden waargenomen. Door de jaren 2011 en 2012 naast elkaar te zetten springen opmerkelijke verschillen in het oog als ook de overeenkomsten met het beeld dat in het vorige rapport is geschetst.

Tabel 6.3.2 **Overzicht grootste afwijkingen gemeente Millingen aan de Rijn vergeleken met zichzelf (x € 1 per inwoner) 2011 en 2102**

Cluster	Hogere lasten/ lagere baten dan het gemeentefonds		Lagere lasten/ hogere baten dan het gemeentefonds	
	2011	2012	2011	2012
Inkomstenclusters				
OZB			€ 50	€ 58
OEM			€ 48	€ 72
Mutaties reserves			€ 100	€ 163
Uitgavencusters				
Algemene ondersteuning	€ 43	€ 67		
Werk en inkomen	€ 56	€ 36		
Maatschappelijke zorg	€ 8	€ 115		
Kunst en ontspanning			€ 10	€ 4
Bevolkingszaken	€ 18	€ 19		
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	€ 36	€ 25		
Openbare orde en veiligheid	€ 17	€ 20		
Riolering	€ 86			€ 6
Groen	€ 33	€ 2		
Wegen en water	€ 16	€ 150		

Toelichting inkomstenclusters

Cluster OZB

In het gemeentefonds wordt de OZB verevend op basis van rekentarieven. Het gemiddelde OZB-tarief in Millingen aan de Rijn is hoger dan het gemiddelde van de

rekentarieven en dit verklaart waarom Millingen aan de Rijn € 345.000 ofwel € 58 per inwoner meer raamt op dit onderdeel dan waar het gemeentefonds rekening mee houdt. Vanwege de op handen zijnde bestuurlijke fusie is 2012 het laatste jaar waarin Millingen aan de Rijn een OZB-stijging van 3% heeft toegepast.

Cluster Overige eigen middelen (OEM)

Tot het cluster OEM behoort een groot aantal functies. Deze functies hebben veelal betrekking op baten. Het gaat bijvoorbeeld om de overige gemeentelijke belastingen, maar ook om ontvangen dividenden en winsten uit grondexploitaties. Uit bijlage 2A lijkt het of Millingen aan de Rijn een bedrag van € 72 per inwoner meer aan OEM heeft dan het gemeentefonds veronderstelt. Voor wat betreft de OEM geeft deze constatering een vertekend beeld. Dat komt omdat de feitelijke bedragen niet afgezet kunnen worden tegen een ijkpunt.

Bij de totstandkoming van de verdeling van het gemeentefonds in 1997 is er vanuit gegaan dat gemeenten een zeker bedrag aan OEM genereren. Deze OEM bedroeg circa 5% van de uitgavenmaatstaven. Deze OEM is indertijd, via een verlaging van de bedragen per eenheid van de verdeelmaatstaven, betrokken bij de verdeling. Dit betekent dat het totaal van de genormeerde nettolasten 5% lager wordt ingeschat dan dat zij in feite zijn.

De feitelijke OEM komt in Millingen aan de Rijn uit op een bedrag van € 425.000, ofwel € 72 per inwoner. Als de 5% op de huidige omvang van de uitgavenclusters exclusief het begrotingstekort zou worden toegepast, zou de OEM voor Millingen aan de Rijn uitkomen op een bedrag van circa € 382.000 (€ 64 per inwoner). Dit betekent dat de feitelijke OEM in Millingen aan de Rijn € 43.000 ofwel € 8 per inwoner boven het niveau van het gemeentefonds ligt.

Ondanks dat de OEM van Millingen aan de Rijn boven het niet genormeerde gemeentefonds niveau zit heeft de gemeente volgens bijlage 2D minder OEM-baten dan de selectiegemeenten. Millingen aan de Rijn heeft vooral lagere baten op de functies nutsbedrijven (€ 38 per inwoner minder; dividend Vitens), overige financiële middelen (€ 34 per inwoner; dividend BNG). Millingen aan de Rijn heeft meer baten op de functie bouwgrondexploitatie (€ 19 per inwoner).

In 2011 realiseerde Millingen aan de Rijn lagere baten op dit cluster. De batenstijging wordt in hoofdzaak veroorzaakt door een beter resultaat op de bouwgrondexploitatie door grondverkoop op het bedrijventerrein Molenveld, maar wordt getemperd door minder baten op korte uitzettingen.

Mutaties reserves

De mutaties reserves worden in deze analyse als een apart cluster beschouwd. Enerzijds zijn het onttrekkingen aan reserves en anderzijds zijn het toevoegingen aan reserves. Per saldo wordt in het gemeentefonds verondersteld dat de nettolasten op dit cluster nihil zijn.

Millingen aan de Rijn brengt een bedrag van € 964.000 ofwel € 163 per inwoner ten bate van de exploitatie. Deze per saldo onttrekking aan de reserves vertoont een sterke relatie met de verwerking van de in het eerste jaar ontvangen artikel 12-uitkering van € 1,4 miljoen. Concreet worden de reservemutaties onder meer verklaard door de bestemming van het rekeningresultaat 2011 (zie hoofdstuk 3), de omzetting van onderhoudsreserves voor wegen en gemeentelijke gebouwen in onderhoudsvoorzieningen (zie bij de desbetreffende clusters) en onttrekkingen aan de reserve bovenwijkse voorzieningen en aan de reserve dekking kapitaallasten wegen. Daarnaast worden middelen toegevoegd aan reserves zoals opbrengsten grondverkoop Molenveld aan de reserve bovenwijkse voorzieningen en € 451.000 vanuit het resultaat 2011 aan de reserve kapitaallasten kleedgebouwen De Hove.

Toelichting uitgavenclusters

Cluster Algemene ondersteuning

Het gaat bij dit cluster om de nettolasten van de raad en het college. Onverdeelde lasten voor personeel, organisatie en huisvesting horen hier niet toe. Op dit cluster wordt bij de gemeente Millingen aan de Rijn een afwijking geconstateerd van € 396.000, ofwel er wordt € 67 per inwoner meer geraamd aan nettolasten dan waarvan het gemeentefonds uitgaat.

Tabel 6.3.3 Cluster Algemene ondersteuning, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijk	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Vaals	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Algemene ondersteuning	-222	-74	-104	-74	-56	-71	50 (50-117=-67)

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Bij de vergelijking met de selectiegroep is het begrotingstekort toegerekend aan dit cluster. Als de positieve afwijking van € 50 per inwoner van Millingen aan de Rijn wordt gecorrigeerd voor het begrotingstekort van € 695.000 ofwel € 117 per inwoner dan blijkt zoals hierboven is geconstateerd dat Millingen aan de Rijn op dit cluster € 67 per inwoner meer uitgeeft dan het gemeentefonds veronderstelt. Voor de selectiegemeenten is dit gemiddeld € 94 per inwoner.

Millingen aan de Rijn geeft meer uit op de functies bestuursondersteuning B&W (€ 8 per inwoner meer; producten begroting, bestuursrapportages, rekening, bestuursondersteuning, representatie en communicatie) en uitvoering wet WOZ (€ 2 per inwoner meer). Op de functies bestuurlijke samenwerking en algemene baten en lasten zijn de nettolasten per inwoner van Millingen aan de Rijn respectievelijk € 12 en € 22 lager dan die van de selectiegemeenten.

Ten opzichte van 2012 zijn de lasten op dit cluster met circa € 150.000 ofwel € 24 per inwoner gestegen. Dit wordt verklaard door lasten stijgingen op de functies saldo kostenplaatsen (€ 21 per inwoner doordat correcties op inkoopkosten Groesbeek niet zijn doorbelast) en algemene baten en lasten (€ 6 per inwoner door raming in de Voorjaarsnota 2012 van diverse stelposten zoals die voor loonontwikkeling en pensioenpremies).

Cluster Werk en inkomen

Het cluster Werk en inkomen heeft betrekking op de nettolasten van bijstand, werkgelegenheid, inkomensvoorziening en minimabeleid. Vooral de omvang van deze laatste post wordt in belangrijke mate bepaald door het gemeentelijk beleid. De feitelijke nettolasten liggen op dit cluster € 211.000 ofwel € 36 per inwoner boven het niveau van het gemeentefonds. Voor de selectiegroep is dit gemiddeld € 11.

Tabel 6.3.4 Cluster Werk en inkomen, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijk	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Vaals	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Werk en inkomen	7	-25	6	-18	-18	-15	-36

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Millingen aan de Rijn heeft ook in 2012 hogere lasten dan de selectiegroep. In 2011 bedroeg het verschil per inwoner € 56, in 2012 is er dus een daling opgetreden met

€ 20 per inwoner, in absolute zin ruim € 100.000. Als verklaring voor de afwijking ten opzichte van het gemeentefonds werd in het rapport 2011 gedacht aan:

- een ruimhartig minimabeleid;
- de toerekening van de apparaatskosten;
- een afwijking enerzijds tussen de feitelijke nettolasten van bijstand en anderzijds de historische nettolasten en het objectieve verdeelmodel.

De hogere nettolasten in Millingen aan de Rijn treden bij vergelijking met de selectiegemeenten in bijlage 2D op bij de functies gemeentelijk minimabeleid (€ 24 per inwoner meer; producten bijzondere bijstand en kwijtschelding) en het participatiebudget (€ 23 per inwoner meer).

In 2011 gaf Millingen aan de Rijn nog € 38 per inwoner meer uit aan bijstandsverlening dan het gemiddelde van de selectiegroep. In Millingen aan de Rijn is het bedrag per inwoner met € 20 gedaald, terwijl het gemiddelde van de selectiegroep o.a. door toevoeging van Vaals met € 21 per inwoner is gestegen. Door de toegekende incidentele aanvullende uitkering Wwb-werkdeel zijn de nettolasten op de functie bijstandsverlening sterk verminderd. Daarnaast is het gemiddelde uitkeringsbedrag per klant lager dan in 2011 (\pm € 12.000 ten opzichte van € 13.000) en was het aantal klanten dat een beroep deed op de regelingen Bbz en Ioaw lager.

In 2011 gaf Millingen aan de Rijn per inwoner € 5 uit aan participatie. In 2012 is dat gestegen naar € 25 per inwoner. Incidenteel is op dit beleidsterrein een extra inzet gepleegd ten laste van de algemene reserve van € 60.000 en door het naar 2013 overgehevelde rijksbudget 2011 van € 40.000 voor re-integratie een jaar eerder in te zetten. Met deze middelen is het uitvoeringsplan re-integratie Wwb bekostigd. Dit verklaart de geconstateerde stijging in 2012 ten opzichte van 2011.

Cluster Maatschappelijke zorg

Het cluster Maatschappelijke zorg omvat onder meer de onderdelen sociaal-cultureel en maatschappelijk werk, jeugd en jongerenwerk, gezondheidszorg, voorzieningen gehandicapten en kinderopvang. Daarnaast maken de nettolasten van de met ingang van 2007 naar het gemeentefonds overgehevelde middelen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) deel uit van dit cluster. Het cluster Maatschappelijke zorg is het grootste van de binnen het gemeentefonds te onderscheiden beleidsterreinen.

Millingen aan de Rijn heeft op het cluster Maatschappelijke zorg € 679.000 ofwel € 115 per inwoner meer lasten dan het gemeentefonds veronderstelt. Dit grote verschil wordt verklaard door de omzetting van de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen naar een voorziening, wat een gevolg is van het artikel 12-rapport 2011. Dit resulteert in een éénmalig last van € 616.000 op dit cluster (=de storting in de voorziening) en een even grote baat (=de onttrekking aan de reserve) op het cluster mutaties reserves. Indien hiervoor wordt gecorrigeerd zijn de uitgaven op dit cluster € 11 per inwoner hoger dan het gemeentefonds veronderstelt. In 2012 was dit € 8 per inwoner. De selectiegroep geeft gemiddeld € 34 minder uit dan het gemeentefonds veronderstelt.

Ten opzichte van de selectiegemeenten heeft Millingen aan de Rijn volgens bijlage 2D op het cluster Maatschappelijke zorg hogere lasten op de functies sociaal-cultureel werk (€ 116 per inwoner meer; producten dorps- en buurthuizen, sociaal cultureel werk, georganiseerd jeugdwerk en overig jeugdwerk; oorzaak: omzetting van een reserve in een voorziening; als hiervoor wordt gecorrigeerd geeft Millingen aan de Rijn € 12 per inwoner meer uit), openbare gezondheidszorg (€ 13 per inwoner meer; producten basisgezondheidszorg, ondersteuning instellingen en openbare hygiëne) en huishoudelijke verzorging (€ 8 per inwoner meer).

Ten opzichte van 2011 zijn de lasten op dit cluster, gecorrigeerd met € 104 per inwoner voor de vorming van de onderhoudsvoorziening gebouwen, met € 32 per inwoner gestegen. De stijging doet zich vooral voor bij de functies huishoudelijke verzorging (€ 12 per inwoner door een groter beroep op deze voorziening) en jeugdgezondheidszorg, uniform en maatwerkdeel (€ 12 per inwoner). Een verklaring voor deze verhoging is gelegen in het feit dat JGZ/BDU-uitkering niet meer apart wordt verstrekt maar is opgenomen in de algemene uitkering. Tegenover een hogere last staat in 2012 een hogere gemeentefondsvergoeding van circa € 32 per inwoner op dit cluster.

Tabel 6.3.5 Cluster Maatschappelijke zorg, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Vaals	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Maatschappelijke zorg	51	44	-18	33	21	74	-115

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Cluster Kunst en ontspanning

De lasten voor dit cluster worden in het algemeen bepaald door lasten voor schouwburgen en theaters, subsidies aan personen en instellingen gerelateerd aan dit cluster, bibliotheken, muziek- en vormingsonderwijs, binnensportaccommodaties en zwembaden. Millingen aan de Rijn geeft op dit cluster € 26.000, ofwel € 4 per inwoner minder uit dan het gemeentefonds indiceert.

Ten opzichte van de selectiegemeenten geeft Millingen aan de Rijn volgens bijlage 2D meer uit op de functie openbaar bibliotheekwerk (€ 9 per inwoner). Onderdeel van de Perspectiefnota 2013 (zie hoofdstuk 7) is een bezuiniging met 25% (€ 35.000) op de subsidie van de stichting Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid. Deze bezuiniging gaat in op 1 januari 2015, het eerst mogelijke moment waarop deze bezuiniging volgens het contract kan worden ingevoerd.

Tabel 6.3.6 Cluster Kunst en ontspanning, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Vaals	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Kunst en ontspanning	5	38	6	22	10	-60	4

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

In vergelijking met 2011 zijn de lasten per inwoner op dit cluster met € 6 per inwoner gestegen. Dit wordt vooral veroorzaakt door de functies overige recreatieve voorzieningen (€ 12 per inwoner) en openbaar bibliotheekwerk (€ 3 per inwoner door). De lastenstijging wordt enigszins gecompenseerd door een lastendaling op de functie sport (€ 12 per inwoner) die veroorzaakt wordt door incidenteel groot onderhoud in 2011 aan sporthal De Duffelt. De lastenstijging van de overige recreatieve voorzieningen wordt veroorzaakt door een dotatie van € 20.000 aan de nieuwe voorziening speeltuinen (was reserve) en incidenteel onderhoud ad € 54.000 aan (speeltuin)gebouw de Steense Gemeente (was destijds per abuis niet meegenomen in de geactualiseerde onderhoudsplannen). De lastenstijging van het openbare bibliotheekwerk wordt veroorzaakt door een bedrag van € 14.000 inkoopkosten Groesbeek als gevolg van extra ambtelijke inzet die nodig was als gevolg van ontwikkelingen rondom de huisvesting en de inventarisatie van mogelijke bezuinigingen op het bibliotheekwerk.

Cluster Bevolkingszaken

Het cluster Bevolkingszaken heeft betrekking op de lasten in verband met:

- de burgerlijke stand;
- het bevolkingsregister;
- de afgifte van reisdocumenten, rijbewijzen en verklaringen;
- verkiezingen;
- huisnummering en straatnaamgeving.

Bij de toedeling van middelen vanuit het gemeentefonds worden geen verschillen in het voorzieningenniveau (bijvoorbeeld aantal locaties en uitgiftepunten, openingstijden) en verschillen in legesniveau gehonoreerd.

Het feitelijke nettolastenniveau van het cluster Bevolkingszaken ligt per saldo € 113.000 ofwel € 19 per inwoner hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Het gemiddelde van de selectiegroep ligt € 27 boven de norm van het gemeentefonds.

Bij de vergelijking van de nettolasten met de selectiegroep blijkt uit bijlage 2D dat Millingen aan de Rijn minder nettolasten heeft op de functie burgerzaken (producten GBA, persoonsdocumentatie en verkiezingen).

Tabel 6.3.7 Cluster Bevolkingszaken, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Vaals	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Bevolkingszaken	-13	-34	-41	-11	-8	-59	-19

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Cluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing (VHROSV)

Het cluster VHROSV bevat de nettolasten van onder meer de bestemmingsplannen en structuurplannen, de stads- en dorpsvernieuwing en de woningexploitatie. Voor het cluster VHROSV ligt het feitelijke nettolastenniveau per saldo € 150.000 ofwel € 25 per inwoner hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. In 2011 was dit € 212.000 ofwel € 36 per inwoner. Deze daling van de nettolasten is een gevolg van onder andere € 40.000 aan lagere inkoopkosten Groesbeek op het product bestemmingsplannen als gevolg van minder activiteiten op dit terrein.

Uit tabel 6.3.8 blijkt dat de selectiegemeenten (krimpgemeente Vaals uitgezonderd) meer uitgeven dan het gemeentefonds indiceert. Dit klopt met het landelijke beeld dat vooral de kleinere gemeenten meer uitgeven dan het gemeentefonds vergoedt.

Tabel 6.3.8 Cluster VHROSV, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Vaals	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
VHROSV	-52	-86	-30	-45	-48	50	-25

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Uit bijlage 2D blijkt dat in vergelijking met de selectiegroep de functie ruimtelijke ordening € 9 per inwoner hogere nettolasten heeft (producten structuurplannen, bestemmingsplannen, ontheffingen en landschapsbeleid) en lagere nettolasten (€ 16 per inwoner) op de functie overige volkshuisvesting. Op de functie

bouwvergunningen heeft Millingen aan de Rijn lagere (netto)baten (€ 6 per inwoner minder) dan het gemiddelde van de selectiegroep.

Cluster Openbare orde en veiligheid (OOV)

Het cluster Openbare orde en veiligheid omvat de gemeentelijke lasten en baten voor brandweezorg en rampenbestrijding alsmede openbare orde en veiligheid. Tussen de feitelijke nettolasten van individuele gemeenten komen grote verschillen voor afhankelijk van de personele invulling. Het werken met veel vrijwilligers is goedkoper dan het werken met veel beroepspersoneel. Ook kunnen verschillen optreden in de sfeer van lasten voor voormalig personeel. Voorts kan van belang zijn in welke mate er een relatie is met de regionale samenwerking en in hoeverre er nog inspanningen zijn te verrichten in het kader van de versterking van de brandweer en de rampenbestrijding.

Het feitelijke lastenniveau van Millingen aan de Rijn op het cluster OOV ligt € 121.000 ofwel € 20 per inwoner hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Dit ligt in lijn met het macrobeeld bij kleinere gemeenten. Millingen aan de Rijn vertoont een iets hoger lastenniveau dan de selectiegroep. Op de functie openbare orde en veiligheid geeft de gemeente Millingen aan de Rijn € 6 per inwoner meer uit dan het gemiddelde van de selectiegroep.

Tabel 6.3.9 Cluster OOV, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Wierin- gen	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Openbare orde en veiligheid	-35	-33	-27	-4	-21	-3	-20

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Cluster Riolering

Voor dit cluster geldt het uitgangspunt dat binnen het gemeentefonds de lasten door taakgerelateerde baten moeten worden gedekt. Daarmee spelen deze lasten in het verdeelstelsel geen rol, met uitzondering van het aspect van de BTW. Omdat de gemeenten BTW kunnen terugvragen via het BTW-compensatiefonds is het gemeentefonds daarvoor navenant gekort. Dit betekent dat het gemeentefonds veronderstelt dat op dit cluster de baten hoger zijn dan den lasten (=overdekking ofwel nettobaten) doordat de batenraming is gebaseerd op inclusief BTW en de lastenraming exclusief BTW.

Tabel 6.3.10 Cluster Riolering, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft- De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onder- banken	Scherpen- zeel	Simpel- veld	Wierin- gen	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Riolering	2	4	-16	1	-20	-7	6

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

De rioleringsbaten liggen € 110.000 hoger dan de rioleringslasten in Millingen aan de Rijn. Hierdoor treedt er een voordeel op ten opzichte van het gemeentefonds van € 6 per inwoner. In 2011 werd het beeld op dit cluster nog vertekend door de overheveling van de bestemmingsreserve naar een voorziening, waardoor er een nadeel ten opzichte van het gemeentefonds leek te bestaan van € 86 per inwoner.

Cluster Groen

Het cluster Groen heeft betrekking op groene sportvelden, natuurbescherming, openbaar groen en lijkbezorging. De beleidsvrijheid van gemeenten komt zowel tot

uitdrukking in de organisatie van het beheer (uitbesteden of zelf doen, gekozen onderhoudsfrequentie) als in de keuzes rond de hoeveelheid en het type areaal aan groen. Zo blijkt dat gemeenten met een grote oppervlakte aan openbaar groen vaak relatief goedkoop groen beheren (extensief onderhoud), terwijl gemeente met een beperkt areaal groen veelal duurder groen hebben (intensief onderhoud). Binnen het gemeentefonds wordt een gemiddeld nettolastenniveau gehonoreerd voor alle gemeenten.

Tabel 6.3.11 Cluster Groen, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Wieringen	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Groen	11	-53	-10	-27	-19	-97	-2

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Op dit cluster wordt bij Millingen aan de Rijn € 11.000 ofwel € 2 per inwoner meer aan nettolasten geraamd dan waarvan het gemeentefonds uitgaat. In 2011 was dit € 197.000 ofwel € 33 per inwoner. Dit was een uitschieter vanwege éénmalig uitgaven voor de renovatie van sportpark De Hove.

Cluster Wegen en water

Het cluster Wegen en water omvat de gemeentelijke nettolasten en baten voor wegen (onderhoud, verkeersmaatregelen, straatreiniging, parkeerexploitatie, openbare verlichting, bruggen) en water (vaarwegen, binnenhavens).

In de verdeelmaatstaven zijn vooral de volgende factoren gehonoreerd:

- aan structuurkenmerken gerelateerde verschillen in hoeveelheid areaal (onder andere door oppervlakte bebouwing, oppervlakte land en meerkernigheid);
- effecten van gebruikersintensiteit: dichtheid van de bebouwing van gemeenten en centrumfunctie;
- effecten van (slechte) bodemgesteldheid op de onderhoudskosten;
- aanwezigheid van een grote historische kern (> 40 hectare);
- aanwezigheid van historisch water.

Bij de feitelijke nettolasten hebben gemeenten keuzevrijheden in de sfeer van het voorzieningenniveau en de organisatie van het onderhoud (bijvoorbeeld zelf doen of uitbesteden, frequentie van straatvegen). Verder kunnen er ook (indirecte) effecten uitgaan van keuzes die zijn gemaakt bij de aanleg van wegen (relatie met de grondexploitatie, kwaliteit van aangelegde voorzieningen).

Tabel 6.3.12 Cluster Wegen en water, nettolasten per inwoner x € 1

	Graft-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Wieringen	Millingen aan de Rijn
Inwoners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805	5.921
Wegen en water	42	29	-107	11	-6	7	-150

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Het feitelijke nettolastenniveau ligt in de gemeente Millingen aan de Rijn € 886.000 ofwel € 150 per inwoner hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Voor de selectiegemeenten is dit gemiddeld € 7 per inwoner. In vergelijking met de selectiegemeenten zijn de nettolasten in Millingen aan de Rijn € 116 per inwoner hoger op de functie wegen, straten en pleinen. Ook ontvangt Millingen aan de Rijn € 10 per inwoner minder aan toeristenbelasting.

In 2011 waren de lasten per inwoner op dit cluster € 16 per inwoner hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Het grote verschil met het gemeentefonds, de

selectiegemeenten en 2011 kan worden verklaard door de omzetting van de reserve groot onderhoud wegen in een onderhoudsvoorziening, wat een uitvloeisel is van het artikel 12-rapport 2011. Aan de voorziening is een bedrag van € 850.000 gedoteerd. Tegenover deze last op het cluster wegen en water staat een even grote baat op het cluster Mutaties reserves. Indien hiervoor wordt gecorrigeerd zou het niveau van de nettolasten € 36.000 ofwel € 6 per inwoner hoger zijn dan het gemeentefonds veronderstelt. Dit hogere nettolastenniveau wordt onder meer verklaard door de aanleg van het voet-, fietspad tussen PIT en Odio. In de Voorjaarsnota 2012 is hiervoor een éénmalig last van in totaal € 48.000 geraamd.

6.4 Conclusie

In dit artikel 12-rapport zijn de nettolasten (=lasten minus baten) van Millingen aan de Rijn per cluster (=gemeentelijke taakgebied) vergeleken met de over die verschillende clusters verdeelde gemeentefondsuitkering. De clusteranalyse is opgesteld naar de stand van de begroting op basis van de Voorjaarsnota 2012 en daarmee op een vergelijkbaar tijdstip in het jaar als de clusteranalyse in het artikel 12-rapport 2011. Het tekort in de Voorjaarsnota ligt circa € 180.000 hoger dan het in hoofdstuk 7 berekende relevante tekort 2012.

Als uitvloeisel van het rapport 2011 heeft in de Voorjaarsnota de omzetting van de reserves onderhoud wegen, onderhoud gebouwen en speelplan ter grootte van € 850.000, € 615.000 respectievelijk € 20.000 naar onderhoudsvoorzieningen plaatsgevonden. De vrijval van deze reserves en de dotatie aan de voorziening leidt tot éénmalig lasten op de desbetreffende clusters. In de analyse van de clusters wegen en water en maatschappelijke zorg komt dit naar voren. Een gevolg is ook dat op het totaal van de nettolasten binnen de uitgavenclusters van € 8,329 miljoen een bedrag van bijna € 1,5 miljoen daarop betrekking heeft en daarmee de nettolasten omhoog stuwt.

Wordt hiervoor gecorrigeerd dan is het beeld in de clusteranalyse 2012 tamelijk stabiel gebleven ten opzichte van 2011. De nettolasten van Millingen aan de Rijn wijken in 2012 veelal op dezelfde clusters als in 2011 met een vergelijkbare omvang af van het gemeentefonds en voor zover er sprake is van verschillen zijn deze verschillen verklaarbaar.

7 Het begrotingstekort

7.1 Inleiding

Aan de verlening van de artikel 12-uitkering in 2011 is aan Millingen aan de Rijn door de gemeentefondsbeheerders het bijzondere voorschrift gesteld dat een saneringsbegroting 2013 – 2016 moet worden opgesteld, waarvan uiterlijk de jaarschijf 2015 reëel (dus zonder aanvullende steun) sluitend is. Naar verwachting zal Millingen aan de Rijn in dat jaar zijn samengevoegd met de gemeenten Groesbeek en Ubbergen. Aangezien het artikel 12-onderzoek met dit rapport wordt afgerond, wordt in dit hoofdstuk niet alleen ingegaan op het tekort 2012 maar ook op de ontwikkeling van de meerjarenbegroting en wordt getoetst of Millingen aan de Rijn in staat is te voldoen aan het bijzondere voorschrift.

In paragraaf 7.2 worden de begrotingstekorten berekend voor de jaren 2012 tot en met 2014 die resteren nadat de technische en beleidsmatige correcties zijn aangebracht. Deze correcties lopen bijna geheel parallel aan de jaarcyclusdocumenten en de bijbehorende begrotingswijzigingen van de gemeente Millingen aan de Rijn. Aan de hand hiervan kan worden toegelicht hoe de aanvaardbare tekorten tot stand zijn gekomen.

Het relevante tekort is het tekort dat overblijft na inbreng van vrij aanwendbare reserves. In het rapport 2011 was dit niet aan de orde, omdat de algemene reserve lager was dan het drempelbedrag en omdat er nog geen beoordeling had plaats gevonden van de reserves en voorzieningen. Voor de bepaling van het relevante tekort wordt ingegaan op de beschikbaarheid van de reserves, zoals die door Millingen aan de Rijn is voorgesteld en in hoofdstuk 4 is beoordeeld alsmede de gevolgen daarvan voor het relevante tekort. Afsluitend wordt beoordeeld of Millingen aan de Rijn heeft voldaan aan het bijzondere voorschrift om te komen tot een sluitende begroting in 2015.

7.2 Berekening relevante tekorten 2012 tot en met 2014

Het rapport 2011 was in belangrijke mate een weergave van de zoektocht van de inspecteur naar de oorzaak van de artikel 12-situatie van Millingen aan de Rijn. De uitkomst van de analyse was dat deze was gelegen in de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek. De adviezen van de provincie Gelderland en van de Rfv ondersteunen deze analyse en ook de fondsbeheerders stellen in de toelichting op hun besluit dat de oplossing van de financiële problematiek van Millingen aan de Rijn in overwegende mate te vinden is in de dienstverleningsovereenkomst. Gevolg hiervan was dat in 2012 geen nader onderzoek meer heeft plaats gevonden naar oorzaken van tekorten en dat de inbreng van de inspecteurs vooral was gericht op de naleving van het bijzondere voorschrift om te komen tot een sluitende begroting in 2015 inclusief de geleidelijke afbouw zoals opgenomen in de toelichting op de beschikking. De navolgende toelichting op de berekening van de relevante tekorten geeft inzicht in het verloop van dit proces.

Startpunt is de door de gemeenteraad van Millingen aan de Rijn vastgestelde programmabegroting 2012. Deze sloot met een tekort van € 830.000 en het tekort liep in de meerjarenraming op tot € 1.330.000 in 2015. Om het artikel 12-traject te kunnen afronden heeft de gemeente Millingen aan de Rijn via de Voorjaars- en Najaarsnota de meerjarenbegroting 2012-2015 met een slotwijziging aangepast. Ook de ombuigingen zoals verwerkt in de meerjarenbegroting 2013-2016 zijn

meegenomen in de berekening van de tekorten. Tabel 7.2 geeft weer welke wijzigingen in de begroting en meerjarenraming in de loop van het begrotingsjaar zijn doorgevoerd.

Tabel 7.2 Relevant tekort en bijzonder voorschrift inclusief afbouw (x € 1.000)

	Omschrijving/correcties	RT			RT			RT			RT		
		2012	waarvan		2013	waarvan		2014	waarvan		2015	waarvan	
		s	i	s	i	s	i	s	i	s	i		
1	Programmabegroting (PB) '12	-830	-797	-33	-1.001	-1.000	-1	-1.147	-1.147	0	-1.330	-1.330	0
2	Voorjaarsnota '12	135	140	-5	270	270	0	371	371	0	464	464	0
3	Perspectiefnota '13	0	0	0	-131	-115	-16	-138	-130	-8	-89	-89	0
4	Programmabegroting '13	0	0	0	486	486	0	547	547	0	515	515	0
5	Najaarsnota '12	284	81	203	65	81	-16	81	81	0	81	81	0
6	Slotwijziging '12	-204	-2	-202									
7	1e Begrotingswijziging '13				-31	-46	15	-491	-41	-450	359	359	0
	Gewijzigde PB '12	-615	-578	-37	-342	-324	-18	-777	-319	-458	0	0	0
8	correctie voor BCF							600		600			
	Aanvaardbaar tekort	-615	-578	-37	-342	-324	-18	-177	142	600	0	0	0
9	Herschikking en bijstelling	99	0	99				-97					
	Relevant tekort	-516	-578	62	-342	-324	-18	-274	142	600	0	0	0
	Toegestane tekorten	-666			-333			-133			0		
10	Toets bijzonder voorschrift	150			-9			-141			0		

bedragen x € 1.000

RT = relevant tekort s = structureel i = incidenteel

Toelichting

Ad 1 Programmabegroting 2012

Het startpunt van de berekening van het relevante tekort is gelijk aan de door de raad vastgestelde Programmabegroting 2012 en meerjarenramingen 2013-2015.

Ad 2 Voorjaarsnota 2012

De Voorjaarsnota 2012 is besproken in het TPO van 20 juni 2012. Dit heeft geleid tot aanpassingen van een aan de raad ter besluitvorming voorgelegd voorstel aangezien de provincie en de inspecteurs niet instemden met voorgestelde verhogingen van de begroting. Er werd niet ingestemd met een niet onderbouwd, éénmalig bedrag van € 100.000 voor kosten van de ophanden zijnde herindeling, met een stelpost van € 60.000 (oplopend naar € 120.000) voor de gevolgen van het zogenaamde Lente-akkoord en met een bedrag van € 63.000 structureel voor de toevoeging van rente aan reserves. Het beleid in een artikel 12-situatie is dat gemeenten in beginsel geen rente toerekenen aan reserves, maar dat de renteopbrengst ten gunste van de exploitatie wordt gebracht. Afgesproken werd dat Millingen aan de Rijn de gevolgen zou doorrekenen van deze wijziging van de tot dan toe gehanteerde rentetoevoeging aan de reserves. Tevens zou worden berekend wat een verlaging van het rentepercentage voor gevolg zou hebben. In de Programmabegroting 2013 (zie hieronder) is dit verwerkt. Zoals uit tabel 4.3 blijkt is in 2012 voor een bedrag van € 133.000 nog wel rente aan reserves toegevoegd.

De Voorjaarsnota had per saldo een positief effect op de begroting en meerjarenraming. De belangrijkste positieve bijstellingen betroffen het structureel effect van de Najaarsnota 2011 (€ 128.000 oplopend tot € 191.000 in 2015; in hoofdzaak veroorzaakt door een hogere algemene uitkering en een hogere rijksbijdrage voor bijstandsverlening), een verlaging van de kosten inkoopuren bij de gemeente Groesbeek van € 72.000 en een correctie van de stelpost invoeringskosten decentralisatie (€ 70.000 in 2012 oplopend naar € 280.000 in 2015). Deze stelpost was opgenomen in de Programmabegroting 2012 maar door de provincie en de inspecteurs niet geaccepteerd.

De verlaging van de kosten inkoop uren Groesbeek betrof een technische correctie en hield geen verband met een aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst. Millingen aan de Rijn liet weten dat een dergelijke aanpassing voor Groesbeek

onbespreekbaar was en bleef. In reactie hierop werd in het TPO aangegeven dat het voorschrift van een saneringsbegroting ook een hard gegeven was en dat Millingen aan de Rijn in eigen vlees zou moeten snijden indien niet kritisch werd gekeken naar de geraamde en gerealiseerde ambtelijke uren vanuit Groesbeek, zoals in de verschillende adviezen werd aangeraden.

De Voorjaarsnota bevat ook een aantal 'O + O' ontwikkelingen, die het saldo nadelig beïnvloedden. De belangrijkste daarvan zijn de doorwerking van de – in het kader van artikel 12 - opgestelde beheerplannen in de onderhoudsbudgetten (€ 52.000 structureel), het onderhoud van een speeltuingebouw dat abusievelijk niet was meegenomen in de inventarisatie onderhoud gebouwen (€ 54.000 in 2012 en daarna € 4.000 aan jaarlijkse onderhoudslasten), stijging van lonen en pensioenpremies (€ 36.000 structureel) en stijgende kosten voor gazononderhoud (na aanbesteding) van € 13.000 structureel, huishoudelijke hulp in het kader van de WMO (€ 50.000 structureel) en leerlingenvervoer (€ 36.000 in 2012; Millingen aan de Rijn heeft bij Groesbeek aangedrongen op een strikte naleving van de verordening: indien geen noodzaak van vervoer per bus of taxi dan verstrekken vergoeding voor openbaar vervoer).

Tot slot zijn in de Voorjaarsnota besluiten verwerkt die niet van invloed waren op het exploitatiesaldo maar een effect hadden op de reserves en voorzieningen. Deze zijn in hoofdstuk 4 toegelicht.

Ad 3 Perspectiefnota 2013

Het betreft de voor rekening van Millingen aan de Rijn komende kosten van de regionalisering van de brandweer en van het transitieplan voor de sociale werkvoorziening BREED, alsmede een bezuiniging per 1-1-2015 van € 35.000 op de subsidie van het bibliotheekwerk in Millingen aan de Rijn.

Ad 4 Programmabegroting 2013

De Programmabegroting 2013 maakt in beginsel geen deel meer uit van het onderzoek in verband met de artikel-12 status van de gemeente. Inzicht in de ontwikkeling van het meerjarige begrotingssaldo is echter nodig om te kunnen constateren of de gemeente voldoet aan het bijzonder voorschrift van een sluitende begroting voor het jaar 2015 en om te kunnen bepalen wat de relevante tekorten over de jaren 2013 en 2014 zullen zijn. Daartoe zijn de gevolgen van de maatregelen uit de meerjarenbegroting 2013-2016 en bijbehorende meerjarenraming vertaald naar de meerjarenbegroting 2012-2015.

De in de Programmabegroting 2013 verwerkte voorstellen hebben een gunstig effect op het begrotingssaldo voor de jaren 2013 tot en met 2015. Het niet meer toerekenen van rente aan reserves levert een voordeel op van ruim € 0,1 miljoen (in de Voorjaarsnota 2012 werd nog met een nadeel van € 63.000 gerekend als gevolg van de gestegen stand van de reserves na de resultaatsbestemming 2011).

Gegeven het bijzondere voorschrift is het college van Millingen aan de Rijn de onderhandeling aangegaan met Groesbeek over de inkoop van uren in het kader van de dienstverleningsovereenkomst. Een afbouw van het in het rapport 2011 becijferde bedrag van € 666.000 met respectievelijk 50% (= € 333.000) in 2013, 80% (= € 533.000) in 2014 en 100% in 2015 was voor Groesbeek onbespreekbaar. Overeenstemming is bereikt over verlaging van de ureninkoop met € 150.000 structureel. Over een verdere urenafbouw in 2014 zijn geen afspraken gemaakt. Hierop wil het college van Millingen aan de Rijn niet aandringen omdat een goede onderlinge relatie wenselijk is met de herindeling in aantocht.

Dit betekent dat Millingen aan de Rijn genoodzaakt was bezuinigingen te vinden binnen de eigen begroting. In de concept Voorjaarsnota was een stelpost onderuitputting opgenomen van € 66.000. In reactie op dit ambtelijke voorstel

heeft het college zelf kritisch naar alle budgetten gekeken aan de hand van de jaarrekening 2011. Dit heeft geleid tot een bezuinigingsbedrag van € 122.000 structureel, wat de optelsom is van tal van kleine besparingen verdeeld over de vier programma's.

Ad 5 Najaarsnota 2012

Ontwikkelingen binnen programma 4 'maatschappelijke zaken' zijn in hoofdzaak verantwoordelijk voor de begrotingsmutaties die het saldo voor 2012 en latere jaren positief beïnvloeden. Van het ministerie van Sociale Zaken krijgt Millingen aan de Rijn hogere vergoedingen voor de sociale uitkeringen. Oorzaak hiervan is de beëindiging van het bestuursakkoord 2007-2011 en het bijgevolg weer oppakken van de oude vergoedingensystematiek. Dit leidt voor Millingen aan de Rijn als gevolg van een toename van het aantal klanten in de genoemde periode tot een bijstelling van € 122.000 in 2012 en € 61.000 in 2013 en volgende jaren. Ook heeft Millingen aan de Rijn in 2012 wederom een incidentele aanvullende uitkering ontvangen van € 95.000, nu over het dienstjaar 2011. Naast de hogere rijksvergoedingen staan meevallende uitkeringslasten voor de diverse uitkeringsregelingen en de bijzondere bijstand.

In de Najaarsnota zijn ook de kosten voor de ingehuurde ondersteuning door een externe opgenomen in het kader van het artikel 12-traject. Het betreft een éénmalig bedrag van € 80.000.

Ad 6 Slotwijziging 2012

In aanvulling op de Najaarsnota en vooruitlopend op de jaarrekening 2012 zijn hierin de meest recente ontwikkelingen verwerkt. Tevens is nagegaan of de balans nog onderdelen bevat waarvan de waardering niet realistisch is. Met het oog op de voorgenomen herindeling is dit goed te verdedigen, herindelingspartners houden immers niet van 'lijken in de kast'.

In het TPO van 13 december zijn de voorstellen op hun merites beoordeeld waarbij opnieuw is benadrukt dat in het rapport 2012 de tekorten in de jaren 2012 tot en met 2015 zullen worden afgezet tegen de afbouw, die in het rapport 2011 is genoemd en die in de beschikking is overgenomen. Dit betreft een sanering van het berekende nadeel in 2012 van de dienstverleningsovereenkomst van € 666.000 met 50% in 2013 (is € 333.000) en met 80% in 2014 (is € 533.000), waarna in 2015 de begroting moet sluiten. De in omvang belangrijkste mutaties betreffen een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren van ruim € 31.000, het afwaarderen van ruilvervalsingen naar een bedrag van € 3 per m² en het volledig afwaarderen van twee percelen, die ten onrechte als bouw kavels in de boeken stonden. De totale afwaardering van de gronden bedraagt € 142.469. Niet werd ingestemd met het afboeken van een boekwaarde van € 31.000 op wegen, welke resteerde na het inzetten van de daarvoor aangehouden dekkingsreserve.

Ad 7 Eerste begrotingswijziging 2013

Ook hierin zijn de meest recente ontwikkelingen verwerkt die gevolgen hebben voor de begroting 2013 en meerjarenbegroting. Daarnaast wil Millingen aan de Rijn invulling geven aan het bijzondere voorschrift en presenteert ze een sluitende begroting in 2015.

Dit wordt bereikt door het beëindigen van de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek met ingang van 1-1-2015. Daarmee wordt een structurele besparing behaald van minimaal € 415.000. Er van uitgaande dat de besluitvorming over de herindeling en het daarna volgende proces geen vertraging oploopt zal de gemeente per 1-1-2015 worden heringedeeld met de gemeenten Ubbergen en Groesbeek. Het financieel effect van deze bezuiniging vloeit daarmee weg in de begroting 2015 van de nieuwe gemeente. Voor het realiseren van deze bezuiniging moet de herindeling doorgaan. De dienstverleningsovereenkomst dient

daadwerkelijk te worden opgezegd vóór 1 juli 2013, dit voor het geval het herindelingsproces stagneert.

Bij de besluitvorming over de herindeling is – ook door de gemeente Groesbeek – rekening gehouden met het gegeven dat in Millingen aan de Rijn een begrotingstekort resteert. Dit tekort komt bij het berekende negatieve effect van € 1,3 miljoen op de exploitatie in geval van samenvoeging van de drie gemeenten. Bij de berekening van dit bedrag is de begroting van Groesbeek de maatstaf geweest, dat wil zeggen de laagste belastingtarieven en het meest ruimhartige subsidiebeleid. Ter dekking van het tekort kan (een deel van) de maatstaf herindeling van circa € 8 miljoen worden ingezet aangezien deze niet in zijn geheel nodig zal zijn voor de frictiekosten. De ambtelijke organisaties van Millingen aan de Rijn en Groesbeek zijn immers al samengevoegd. Deze overweging en de constatering dat de veruit grootste fusiepartner Groesbeek beschikt over lage belastingen, een groot weerstandsvermogen en hoge reserves leiden tot de conclusie in het herindelingsontwerp dat de nieuwe gemeente ruim voldoende in staat is zich financieel staande te houden. Geconcludeerd kan worden dat Groesbeek zich door de positieve houding inzake de herindeling rekenschap geeft van zijn verantwoordelijkheid jegens Millingen aan de Rijn. Een verantwoordelijkheid waartoe de Rfv de gemeente Groesbeek in zijn advisering heeft opgeroepen. Het fuseren kost Groesbeek geld, maar daar staan – ook niet in geld uit te drukken – andere baten tegenover. Anders dan bij de aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst is Groesbeek genegen Millingen aan de Rijn de hand te reiken in het kader van de bestuurlijke fusie. Deze bereidwilligheid was er nauwelijks inzake de aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst.

In de eerste begrotingswijziging 2013 zijn de laatste ontwikkelingen meegenomen aangaande de Wet werk en bijstand (groei klantenbestand, die niet volledig wordt gecompenseerd door een hogere rijksbijdrage) en de regionalisering van de brandweer (meevallende uitgaven ten opzichte van eerdere ramingen in Perspectiefnota 2013). Naast deze structurele bijstellingen zijn in deze begrotingswijziging éénmalig bedragen opgenomen voor de volgende zaken: € 20.000 voor de doorlopende ondersteuning van het artikel 12-traject in het eerste kwartaal van 2013, € 20.000 voor een slotbijeekoms van de gemeente Millingen aan de Rijn in december 2014, € 600.000 voor het nadeel dat de gemeente in 2014 verwacht te hebben van de afschaffing van het BTW-Compensatiefonds (BCF) en een taakstellende bezuiniging in 2014 van € 150.000 om te voldoen aan het bijzonder voorschrift met betrekking tot de (geleidelijke) afbouw van het berekende nadeel van € 666.000. De gemeente is verzocht om de betreffende taakstellende bezuiniging te concretiseren (zie ad 9) en ter beoordeling aan het TPO voor te leggen voorafgaand aan het laatste TPO.

Ad 8 Correctie voor opheffing BTW-Compensatiefonds

In het TPO van 13 december 2012 is het opnemen in de jaarschijf 2014 van de éénmalige last van € 600.000 vanwege beëindiging van het BCF niet geaccepteerd omdat hierover nog geen definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden en omdat het een last is, die niet artikel-12 gemeenten ook moeten nemen. Op 18 januari 2013 heeft het kabinet met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) een onderhandelaarsakkoord bereikt over diverse financiële maatregelen en ambities, die voortvloeien uit het Regeerakkoord. Onderdeel van dit akkoord is dat het BCF niet zal worden afgeschaft. Het door Millingen aan de Rijn berekende nadeel van € 600.000 zal zich niet voordoen.

Ad 9 Herschikking en bijstelling

In de Voorjaarsnota 2012 is een bedrag van € 133.000 aan de reserves toegevoegd. Een bedrag van € 83.000 betreft de toevoeging van rente aan de voorzieningen voor groot onderhoud. In het rapport 2011 is vastgesteld wat de

noodzakelijke omvang van deze voorzieningen is op grond van de opgestelde beheerrapporten. De aanvullende uitkering 2011 is daarop afgestemd. Door de toevoeging van rente is de stand van de voorzieningen nu hoger dan noodzakelijk. Dit bedrag kan worden ingebracht ter verlaging van het tekort in 2012. Dit geldt ook voor het bedrag van € 16.000 waarmee de algemene reserve het 2%-drempelbedrag van € 115.000 overschrijdt. In totaal kan het aanvaardbare tekort 2012 hierdoor met € 99.000 worden verminderd.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de herschikking van de bestemmingsreserves voor de in hoofdstuk 4 genoemde doeleinden nu de sluitende jaarschijf 2015 en de in de toelichting opgelegde afbouw van het begrotingstekort in de daaraan voorgaande jaren is gerealiseerd.

De inbreng vanuit de reserves en voorzieningen kan gepaard gaan met een gelijktijdige verlaging van de taakstellende bezuiniging van € 150.000, welke is opgenomen in de eerste begrotingswijziging 2013, en wel tot € 53.000, zodat tevens de (cumulatief) toegestane tekorten niet worden overschreden. Deze taakstelling is door de gemeente ingevuld door minder uren in te kopen bij Groesbeek. Door de afronding van het artikel 12-traject is er minder ambtelijke ondersteuning nodig vanuit Financiën, waarmee dit als een realistische invulling wordt gezien.

Ad 10 Toets bijzonder voorschrift

Millingen aan de Rijn voldoet aan het bijzondere voorschrift om een sluitende jaarschijf te presenteren in 2015. De in de toelichting op de artikel 12-beschikking genoemde afbouw in jaren 2013 en 2014 heeft tot gevolg dat het toegestane begrotingstekort cumulatief maximaal € 1.132.000 bedraagt ($666+333+133=1.132$). Het totaal van de berekende relevante tekorten komt hiermee overeen. De conclusie is dan ook dat Millingen aan de Rijn voldoet aan de beoogde afbouw van de tekorten.

7.3 Conclusie

De raad van de gemeente Millingen aan de Rijn heeft voor het jaar 2012 een begroting vastgesteld die sluit met een tekort van € 830.000 en in de meerjarenraming oploopt tot € 1.330.000 in 2015. In de begroting en meerjarenraming was met de uitkomst van het rapport 2011 en de op grond daarvan verstrekte aanvullende uitkering voor dat jaar nog geen rekening gehouden.

Aan de aanvullende uitkering was het bijzondere voorschrift verbonden dat Millingen aan de Rijn een saneringsbegroting moest opstellen, waarvan uiterlijk het jaar 2015 sluitend moest zijn. De wijze waarop Millingen aan de Rijn dit moest realiseren werd niet voorgeschreven, maar de fondsbeheerders gaven aan dat het terugdringen van het begrotingstekort in nauw overleg met de samenwerkingspartner zou moeten gebeuren en dat de fasering genoemd door de inspecteur een goed uitgangspunt vormde.

Geconcludeerd kan worden dat het Millingen aan de Rijn is gelukt om in 2015 een sluitende begroting te presenteren. Dit is niet het gevolg van aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst. Groesbeek wilde het overleg daarover niet aangaan. Anderzijds werkt Groesbeek mee aan de herindeling en accepteert ze dat Millingen aan de Rijn een tekort zal inbrengen. Millingen aan de Rijn beschikt in 2015 over een sluitende begroting doordat de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek met ingang van 1-1-2015 wordt beëindigd. Met het financieel effect van deze bezuiniging van minimaal € 415.000 wordt door de herindelingspartners rekening gehouden. Naast deze bezuiniging bereikt Millingen aan de Rijn

besparingen door te korten op de programmabudgetten (op basis van de uitkomsten van de jaarrekening 2011) en door het toevoegen van rente aan de exploitatie in plaats van aan de reserves.

De in de toelichting op de artikel 12-beschikking opgenomen geleidelijk afbouw van het begrotingstekort, ging uit van aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst. Hoewel dit voor Groesbeek niet bespreekbaar was, bleef de sluitendheid van de jaarschijf 2015 en de afbouw van de toegestane tekorten in de jaren 2012 tot en met 2014 maatgevend voor het oordeel van de inspecteurs. Dit resulteerde in ombuigingsvoorstellen, waarvan een substantieel deel een relatie heeft met de dienstverleningsovereenkomst. Daarnaast nam Millingen aan de Rijn in de eerste begrotingswijziging 2013 in de jaarschijf 2014 een taakstellende bezuiniging op van € 150.000, ervan uitgaande dat er geen inbreng vanuit de reserves en voorzieningen zou worden voorgesteld. Nu wordt voorgesteld € 99.000 af te romen, kan die taakstelling worden verlaagd, en wel tot € 53.000, zodat tevens de (cumulatief) toegestane tekorten niet worden overschreden. Millingen aan de Rijn is voornemens de taakstelling te realiseren door minder uren in te kopen bij Groesbeek. De afronding van het artikel 12-traject heeft namelijk tot gevolg dat er minder ambtelijke ondersteuning nodig is vanuit Financiën.

In hoofdstuk 4 is geconstateerd dat het weerstandsvermogen van Millingen aan de Rijn mede door de voorgenomen inzet van de bestemmingsreserves gering is. Daarom wordt aandacht gevraagd voor groei van de algemene reserve en daarmee versterking van het weerstandsvermogen na de afronding van dit artikel 12-traject. Zo kan Millingen aan de Rijn weer wat vlees op de botten krijgen. In tijden dat er veel op gemeenten afkomt onder andere als gevolg van rijksbeleid, is dat allerminst overbodig.

8 Conclusie en advies

De gemeente Millingen aan de Rijn heeft voor het jaar 2012 voor de tweede keer een aanvraag ingediend voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. De begroting 2012 sluit met een tekort van € 830.000 (waarvan € 797.000 structureel en € 33.000 incidenteel).

Millingen aan de Rijn voldoet aan de eisen voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het zogenaamde belastingpakket liggen boven het voorgeschreven redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort. Ook is voldaan aan het bijzondere voorschrift om in 2015 een sluitende begroting te hebben en om overeenkomstig de toelichting op de artikel 12-beschikking 2011 de tekorten in de jaren 2013 en 2014 gefaseerd af te bouwen.

Dit is het laatste artikel 12-rapport dat over Millingen aan de Rijn wordt opgesteld. Nader onderzoek zou geen extra feiten meer opleveren en het onderzoek zou het herindelingsproces met Groesbeek en Ubbergen belasten.

Omdat aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst met Groesbeek geen haalbare kaart bleek, is de saneringsopdracht door Millingen aan de Rijn met andere, maar verwante maatregelen ingevuld. Daarbij is door de inspecteurs vastgehouden aan de afbouw van het relevante tekort. Dit resulteert in een sluitende jaarschijf 2015 en relevante tekorten in de jaren 2012 tot en met 2014 van cumulatief maximaal € 1.132.000.

Op basis van het voorgaande stellen de inspecteurs voor de gemeente Millingen aan de Rijn een artikel 12-uitkering te verlenen van respectievelijk:

2012 € 516.000

2013 € 342.000

2014 € 274.000

Daarbij wordt voorgesteld de aanvullende steun voor 2013 en 2014 van in totaal € 616.000 in de vorm van een bijdrage in één keer ten laste van het uitkeringsjaar 2013 beschikbaar te stellen. De gemeente kan daarmee met ingang van 2014 de artikel 12-status verlaten. De gemeente blijft in de aanloop naar de herindeling per 1-1-2015 nog wel onder preventief toezicht vanwege de herindeling.

Den Haag, 18 maart 2013

De afdeling Financieel en Informatiestelsel,

de inspecteurs,

mr. T.P.M. van der Lelij

mevrouw drs. J.M. Nan

Gezien en akkoord,
Het hoofd van de afdeling Financieel en Informatiestelsel,

drs. J.J.C.M. Gudde.

Bijlage 1 De opbouw van de algemene uitkering van Millingen aan de Rijn en de landelijke selectiegroep

Gemeente	Millingen aan de Rijn		Selectiegemeenten			
	Jaar	2012	Inwoners	8.336		
Inwoners	5.921		Woonruimten	3.938		
Woonruimten	2.554					
Verdeelmaatstaf	Inkomsten Millingen aan de Rijn	Inkomsten Millingen aan de Rijn selectie	Millingen aan de Rijn inkomsten per inwoner	Selectie inkomsten per inwoner	Vershil per inwoner	Vershil absoluut
	(x f 1000)	(x f 1000)	(x € 1,-)	(x € 1,-)	(x € 1,-)	(x € 1.000)
Onroerendezaakbelasting woningen*	-393	-609	-66	-73	7	41
Onroerendezaakbelasting niet-woningen gebruikers*	-30	-90	-5	-11	6	36
Onroerendezaakbelasting niet woningen eigenaren* inwoners	-43	-123	-7	-15	8	47
Krimp	1.194	1.681	202	202	0	0
Krimp	0	98	0	12	-12	-71
kernen > 500 adressen	43	71	7	9	-2	-12
belastingcapaciteit niet woningen eigenaren (mln)	16	45	3	5	-2	-12
Jongeren	474	629	80	75	5	30
Ouderen	114	198	19	24	-5	-30
Ouderen 75-85 jaar	13	20	2	2	0	0
Huishoud. met een laag inkomen	105	143	18	17	1	6
Huishoud. met een laag inkomen (drempel)	301	383	51	46	5	30
Bijstandsonvangers	205	246	35	30	5	30
ABW schaalnadeel	35	36	6	4	2	12
ABW schaalvoordeel	281	318	47	38	9	53
Uitkeringsontvangers	70	97	12	12	0	0
Minderheden	32	48	5	6	-1	-6
Eenouderhuishoudens	36	49	6	6	0	0
Lokaal klantenpotentieel	360	460	61	55	6	36
Regionaal klantenpotentieel	20	28	3	3	0	0
Leerlingen SO	0	0	0	0	0	0
Leerlingen VO	0	0	0	0	0	0
Extra groei jongeren	0	0	0	0	0	0
Extra groei leerlingen VO	0	0	0	0	0	0
Land	43	94	7	11	-4	-24
Land * bodemfactor gemeente	39	89	7	11	-4	-24
Land * bodem totaal	0	0	0	0	0	0
Binnenwater	10	4	2	0	2	12
Buitenwater	0	0	0	0	0	0
Opp. beb. bin. kom. * bodemf. kom	126	184	21	22	-1	-6
Opp. beb. bui. kom. * bo.f.bui. kom	7	34	1	4	-3	-18
Oppervlakte bebouwing totaal	20	35	3	4	-1	-6
Woonruimten	689	1.063	116	128	-12	-71
Woonruimten * bo.f. bebouw. kom	107	170	18	20	-2	-12
Woonruimten * bodem totaal	0	4	0	0	0	0
Opp. histor. kernen < 40 ha	0	0	0	0	0	0
Opp. histor. kernen 40-65 ha	0	0	0	0	0	0
Opp. histor. kernen > 65 ha	0	0	0	0	0	0
Lengte historisch water	0	0	0	0	0	0
Hist. aant. woning. in bew. oorden	25	15	4	2	2	12
Hist. aant. woning. in hist. kernen	0	0	0	0	0	0
isv (a)	2	6	0	1	-1	-6
isv (b)	0	3	0	0	0	0
Omgevingsadressendichtheid *wr/1000	146	236	25	28	-3	-18
Omgevingsadressendichtheid *bodem totaal	0	0	0	0	0	0
Oeverlengte * bod.fac.totale gem.	2	8	0	1	-1	-6
Oeverl. * dichth. * bod.fac.totale gem.	7	23	1	3	-2	-12
kernen aantal	15	53	3	6	-3	-18
Kernen * bo.fact.buiten beb. kom	23	87	4	10	-6	-36
Bedrijfsvestigingen	40	75	7	9	-2	-12
Nieuwbouwwoningen	0	0	0	0	0	0
Vast bedrag voor iedere gemeente	418	418	71	50	21	124
Vast bedrag Nassau	0	0	0	0	0	0
Vast bedrag Waddengemeenten	0	0	0	0	0	0
wadden: inwoners <2500	0	0	0	0	0	0
wadden: inwoners 2501-7500	0	0	0	0	0	0
wadden: inwoners >7500	0	0	0	0	0	0
groeikernen	0	0	0	0	0	0
Uitkeringen:*						
Riolering	0	0	0	0	0	0
Herindeling	0	0	0	0	0	0
Suppletie-uitkeringen	18	23	3	3	0	0
Art. 12	0	0	0	0	0	0
Extra- en correctiebedragen	0	0	0	0	0	0
WMO	579	825	98	99	-1	-6
Integratie-uitkeringen	7	21	1	3	-2	-12
Centralisatie-uitkeringen	142	214	24	26	-2	-12
Totaal algemene uitkeringen	5.299	7.412	895	888	7	41

* Zonder uitkeringsfactor

Bijlage 2A Clustervergelijking tussen de nettolasten van Millingen aan de Rijn conform de Voorjaarsnota 2012 en de inkomsten uit het gemeentefonds

Gemeente	Millingen aan de Rijn
Jaar	2012
Inwoners	5.921

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Cluster	Netto lasten (x € 1.000)	Gemeente fonds uitkering (x € 1.000)	Vershil (x € 1.000)	Vershil per inw. (x € 1)
<u>Inkomstenclusters</u>	7.634	-5.906	1.728	292
Onroerendezaakbelastingen	952	-607	345	58
Algemene uitkering	5.293	-5.299	-6	-1
Overige eigen middelen (OEM)	425	0	425	72
Mutaties reserves	964	0	964	163
<u>Uitgavenclusters</u>	-8.329	5.905	-2.424	-409
Bestuur	-1.173	728	-445	-75
Bestuursorganen	-440	390	-50	-8
Algemene ondersteuning	-734	338	-396	-67
Voorzienigen bevolking	-4.461	3.446	-1.015	-171
Werk en inkomen	-813	602	-211	-36
Maatschappelijke zorg	-2.422	1.743	-679	-115
Educatie	-582	517	-65	-11
Kunst en ontspanning	-444	470	26	4
Oudheid	-1	28	27	5
Bevolkingszaken	-199	86	-113	-19
Bebouwing en omgeving	-854	668	-186	-31
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing				
Reiniging	-392	242	-150	-25
Openbare orde en veiligheid	133	-98	35	6
Fysiek milieu	-472	351	-121	-20
Wegens	-122	173	51	9
Openbare ruimte	-1.841	978	-863	-146
Riolering	110	-76	34	6
Groen	-459	448	-11	-2
Wegen en water	-1.492	606	-886	-150
Overigen	0	85	85	14
Herindeling		0	0	0
Suppletie OZB		18	18	3
Diversen	0	67	67	11
Saldo na bestemming	-694	-1	-695	-117

Bijlage 2B Clustervergelijking tussen de nettolasten van de selectiegroep ten opzichte van de inkomsten uit gemeentefonds en van Millingen aan de Rijn ten opzichte van de inkomsten uit gemeentefonds

	Graft-De Rijn	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijn	Millingen aan de Rijn	Millingen aan de Rijn	Verskil per inwoner (x € 1)
	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per (x € 1)	verschil nettolasten met au per (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	nettolasten (x € 1000)	algemene uitkering (x € 1000)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	
Inw oners	6.483	5.432	8.016	9.327	10.953	9.805				5.921	
Inkomstenclusters	219	232	368	145	184	169	213	7.634	-5.906	292	79
Onroerendezaakbelastingen	-6	52	48	2	55	13	27	952	-607	58	31
Algemene uitkering	0	11	-8	9	-8	1	0	5.293	-5.299	-1	-1
Overige eigen middelen (OEM)	178	155	266	81	85	103	136	425	0	72	-65
Mutaties reserves	46	13	62	53	51	52	49	964	0	163	114
Uitgavencusters	-219	-232	-368	-145	-184	-169	-213	-7.635	5.906	-292	-79
Bestuursorganen	-25	-39	-32	-27	-54	-2	-30	-440	390	-8	22
Algemene ondersteuning	-222	-74	-104	-74	-56	-71	-94	-40	338	50	144
Werk en inkomen	7	-25	6	-18	-18	-15	-11	-813	602	-36	-25
Maatschappelijke zorg	51	44	-18	33	21	74	34	-2.422	1.743	-115	-149
Educatie	23	12	-39	1	9	-27	-5	-582	517	-11	-6
Kunst en ontspanning	5	38	6	22	10	-60	0	-444	470	4	4
Oudheid	-21	-14	1	-4	0	2	-4	-1	28	5	9
Bevolkingszaken	-13	-34	-41	-11	-8	-59	-27	-199	86	-19	8
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	-52	-86	-30	-45	-48	50	-30	-392	242	-25	5
Reiniging	-3	-12	-5	-10	-13	-2	-7	133	-98	6	13
Openbare orde en veiligheid	-35	-33	-27	-4	-21	-3	-18	-472	351	-20	-2
Fysiek milieu	-2	-6	7	0	0	17	4	-122	173	9	5
Riolering	2	4	-16	1	-20	-7	-7	110	-76	6	13
Groen	11	-53	-10	-27	-19	-97	-34	-459	448	-2	32
Wegen en w ater	42	29	-107	11	-6	7	-7	-1.492	606	-150	-143
Herindeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suppletie OZB	-3	3	10	-2	12	-5	3	0	18	3	0
Diversen	15	15	31	9	29	28	22	0	67	11	-11
Saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

-/- is hogere nettolasten dan de algemene uitkering

Let op: saldo van de begroting (functie 990) is in dit overzicht toegerekend aan het cluster algemene ondersteuning

Bijlage 2C Clustervergelijking tussen de nettolasten van Millingen aan de Rijn en van de selectiegroep

Gemeente		Millingen aan de Rijn		selectiegemeenten			
Jaar		2012		Inwoners	8.336		
Inwoners		5.921					
Cluster	Millingen aan de Rijn nettolasten	Selectie nettolasten	Millingen aan de Rijn nettolasten per inwoner	Selectie nettolasten per inwoner	Vershil lasten per inw.	Vershil absoluut	
	(x € 1.000)	(x € 1.000)	(x € 1,-)	(x € 1,-)	(x € 1,-)	(x € 1.000)	
Inkomstenclusters	7.634	10.228	1.289	1.227	62	370	
Onroerendezaakbelastingen	952	1.269	161	152	9	51	
Totaal Overige eigen middelen (OEM)	425	1.138	72	136	-65	-383	
Mutaties reserves	964	406	163	49	114	676	
Algemene uitkering	5.293	7.416	894	890	4	26	
Uitgavenclusters	-8.329	-10.159	-1.407	-1.219	-188	-1.113	
Bestuur	-1.173	-1.936	-198	-232	34	202	
Bestuursorganen	-440	-722	-74	-87	12	73	
Algemene ondersteuning	-734	-1.214	-124	-146	22	129	
Voorzieningen bevolking	-4.461	-4.760	-753	-571	-182	-1.079	
Werk en inkomen	-813	-801	-137	-96	-41	-244	
Maatschappelijke zorg	-2.422	-2.182	-409	-262	-147	-872	
Educatie	-582	-753	-98	-90	-8	-47	
Kunst	-31	-68	-5	-8	3	17	
Ontspanning	-413	-558	-70	-67	-3	-17	
Oudheid	-1	-56	0	-7	7	39	
Bevolkingszaken	-199	-343	-34	-41	7	44	
Bebouwing en omgeving	-854	-1.468	-144	-176	32	189	
Ruimtelijke ordening & stadsvernieuwing	-188	-197	-32	-24	-8	-47	
Volkshuisvesting	-205	-413	-35	-50	15	88	
Reiniging	133	82	22	10	13	75	
Openbare orde & veiligheid	-472	-694	-80	-83	4	21	
Fysiek milieu	-122	-245	-21	-29	9	52	
Openbare ruimte	-1.841	-1.995	-311	-239	-72	-424	
Riolering	110	52	19	6	12	73	
Groen	-459	-949	-78	-114	36	214	
Wegen	-1.488	-1.071	-251	-129	-123	-727	
Water	-4	-27	-1	-3	3	15	
Saldo na bestemming	-694	69	-117	8	-126	-743	

© BZK

Bijlage 2D Clustervergelijking op functieniveau tussen de nettolasten van Millingen aan de Rijn en van de landelijke selectiegroep

Functies cluster Onroerendzaakbelastingen		Graaf-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verskil	
931	baten onroerendzaakbelasting gebruikers	11	41	6	17	11	16	16	14	-2
932	baten onroerendzaakbelastingen eigenaren	118	190	141	119	148	120	136	147	11
941	lastenverlichting Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		129	231	148	136	158	136	152	161	9

Functies cluster Algemene uitkering		Graaf-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verskil	
921	algemene uitkering gemeentefonds	787	797	947	736	876	1123	890	894	4
Totaal		787	797	947	736	876	1123	890	894	4

Functies cluster Overige Eigen Inkomsten (OEM)		Graaf-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verskil	
212	openbaar vervoer	0	0	-1	0	0	0	0	-1	-1
220	zeehavens	0	0	0	0	0	0	0	0	0
230	luchtvaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0
310	handel en ambacht	-8	-1	3	-8	-3	-26	-8	-6	2
311	baten marktgeden	0	0	0	3	0	4	1	1	0
320	industrie	0	0	0	0	0	0	0	-2	-2
330	nutsbedrijven	8	0	166	2	6	60	41	3	-38
340	agrarishe productie en ontginning	0	0	-6	0	0	0	-1	0	1
341	overige agrarishe zaken, jacht en visserij	0	0	0	0	0	0	0	0	0
830	bouwgrondexploitatie	0	22	17	0	-1	0	5	24	19
911	geldleningen en uitzettingen korter dan één jaar	0	5	-2	0	0	0	0	0	0
913	overige financiële middelen	111	37	81	5	52	-40	36	2	-34
914	geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan één jaar	62	78	0	69	23	48	44	43	-1
933	baten roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen	0	3	0	0	0	0	0	0	0
934	baten baatbelasting	0	0	0	0	0	2	0	0	0
935	baten forensenbelasting	2	0	0	0	0	1	0	0	0
936	baten toeristenbelasting 50%	3	5	1	6	3	43	11	1	-10
937	baten hondenbelasting	0	5	8	4	5	3	4	7	3
938	baten reclamebelasting	0	2	0	0	0	8	2	0	-2
939	baten precariobelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		178	155	266	81	85	103	135	72	-63

Functies Mutaties reserves		Graaf-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verskil	
980	mutaties reserves	46	13	62	53	51	52	49	163	114
Totaal		46	13	62	53	51	52	49	163	114

Functies cluster Bestuursorganen		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Verschil
001	bestuursorganen	-70	-66	-68	-54	-83	-43	-63	-62	1
006	bestuursondersteuning raad en rekenkamer	-17	-40	-22	-27	-24	-15	-23	-12	11
Totaal		-87	-105	-89	-81	-106	-57	-86	-74	12

Functies cluster Algemene ondersteuning		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Verschil
002	bestuursondersteuning college van burgemeester en Wethouders	-129	-55	-110	-113	-34	-70	-83	-91	-8
005	bestuurlijke samenwerking	-5	-25	-26	-9	-24	-6	-16	-4	12
922	algemene baten en lasten	-128	-23	-12	-5	-2	-34	-29	-7	22
930	uitvoering Wet WOZ	-11	0	0	-9	-8	-19	-9	-11	-2
940	lasten heffing en invordering belastingen	-4	-24	-19	-1	-7	-13	-11	-6	5
960	saldo kostenplaatsen	0	-4	4	3	0	1	1	-5	-6
990	saldo van de rekening van baten en lasten na bestemming	-1	1	0	4	-42	1	-8	17	125
Totaal		-279	-130	-163	-130	-118	-141	-155	-7	148

Functies cluster Werk en inkomen		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Verschil
610	bijstandsverlening	-23	-43	-73	-21	-49	-139	-61	-58	3
611	werkgelegenheid	-2	-10	-9	-2	-16	4	-6	-4	2
612	inkomensvoorziening vanuit het Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
613	overige sociale zekerheidsregelingen vanuit het Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
614	gemeentelijk minimabeleid	-8	-32	-26	-17	-25	-51	-27	-51	-24
623	participatiebudget	-2	-1	0	-6	0	0	-2	-25	-23
Totaal		-36	-87	-108	-46	-90	-185	-96	-138	-42

Functies cluster Maatschappelijke zorg		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Verschil
620	maatschappelijke begeleiding en advies	-17	0	-47	-21	-30	-42	-28	-24	4
621	vreemdelingen	0	-1	0	0	-1	0	0	-3	-3
622	huishoudelijke verzorging	-66	-76	-151	-89	-130	-139	-113	-121	-8
630	sociaal-cultureel werk	-11	-1	-28	-11	-15	-26	-17	-133	-116
641	tehuizen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
650	kinderdagopvang	-10	-2	-22	-13	-5	-13	-11	-13	-2
651	dagopvang gehandicapten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
652	voorzieningen gehandicapten	-44	-128	-47	-38	-66	-51	-59	-59	0
711	ambulancevervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
712	verpleeginrichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
714	openbare gezondheidszorg	-22	-2	-21	-15	-16	-23	-17	-30	-13
715	jeugdgezondheidszorg, uniform deel	-16	0	-11	-16	-12	0	-9	-13	-4
716	jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel	-12	0	-8	-12	-7	-2	-7	-12	-5
Totaal		-198	-211	-334	-215	-282	-295	-261	-408	-147

Functies subcluster Onderwijshuisvesting		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Vershil
421	openbaar onderwijs, huisvesting	-15	-9	-2	-8	0	0	-5	0	5
423	bijzonder basisonderwijs, huisvesting	-11	-38	-77	-34	-30	-18	-34	-58	-24
431	openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
433	bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
441	openbaar voortgezet onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
443	bijzonder voortgezet onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		-26	-47	-79	-42	-30	-18	-39	-58	-19

Functies cluster Overige educatie		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Vershil
420	openbaar basisonderwijs	-7	-4	-1	0	0	-10	-3	0	3
422	bijzonder basisonderwijs	-6	-15	-10	0	-2	-2	-5	0	5
430	openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
432	bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs	0	0	0	0	-27	0	-6	0	6
440	openbaar voortgezet onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
442	bijzonder voortgezet onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
480	gemeenschappelijke baten en lasten	-30	-18	-32	-50	-7	-79	-37	-41	-4
482	volwasseneneducatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		-43	-36	-42	-50	-36	-91	-51	-41	10

Functies subcluster Kunst		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Vershil
540	kunst	-5	-2	-7	-4	-7	-19	-8	-5	3
Totaal		-5	-2	-7	-4	-7	-19	-8	-5	3

Functies subcluster Ontspanning		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep	Millingen aan de Rijk	Vershil
510	openbaar bibliotheekwerk	-21	-6	-21	-23	-20	-20	-19	-28	-9
511	vormings- en ontwikkelingswerk	-7	-3	-2	-5	-4	-5	-4	0	4
530	sport	-15	-3	-21	-7	-36	-57	-26	-24	2
580	overige recreatieve voorzieningen	-15	-7	-11	-19	-2	-45	-17	-18	-1
Totaal		-57	-19	-56	-55	-62	-127	-66	-70	-4

Functies cluster Oudheid		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijk	Vershil	
541	oudheidkunde/musea	-21	-15	-2	-4	0	-6	-7	0	7
Totaal		-21	-15	-2	-4	0	-6	-7	0	7

Functies cluster Bevolkingszaken		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijk	Vershil	
003	burgerzaken	-40	-67	-66	-34	-30	-87	-53	-44	9
004	baten secretarieleges burgerzaken	13	18	11	9	9	15	12	11	-1
Totaal		-27	-49	-55	-25	-22	-72	-41	-33	8

Functies subcluster Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijk	Vershil	
810	ruimtelijke ordening	-18	-63	-33	-58	-16	28	-23	-32	-9
821	stads- en dorpsvernieuwing	0	0	-2	0	0	0	0	0	0
Totaal		-18	-63	-35	-58	-16	28	-23	-32	-9

Functies subcluster Volkshuisvesting		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijk	Vershil	
820	woningexploitatie/woningbouw	0	-2	-4	-9	-15	-3	-6	-2	4
822	overige volkshuisvesting	-103	-69	-35	-43	-66	-44	-58	-42	16
823	bouwvergunningen	33	9	3	28	6	11	15	9	-6
Totaal		-70	-61	-36	-24	-74	-37	-49	-35	14

Functies cluster Reiniging		Graft-De Rijk	Haarlemmerliede Spaarwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijk	Vershil	
721	afvalverwijdering en verwerking	-80	-118	-94	-63	-79	-110	-89	-54	35
725	baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	94	122	106	68	83	128	98	77	-21
Totaal		14	4	12	6	5	18	9	23	14

Functies cluster Openbare orde en veiligheid		Grat-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verschil	
120	brandweer en rampenbestrijding	-76	-103	-60	-49	-56	-60	-64	-65	-1
140	openbare orde en veiligheid	-17	-9	-28	-12	-25	-21	-20	-14	6
160	opsporing en ruiming conventionele explosieven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		-93	-112	-88	-60	-81	-81	-84	-79	5

Functies cluster Fysiek milieu		Grat-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verschil	
723	milieubeheer	-36	-40	-24	-32	-31	-18	-29	-21	8
Totaal		-36	-40	-24	-32	-31	-18	-29	-21	8

Functies subcluster Wegen		Grat-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verschil	
210	wegen, straten en pleinen	-97	-107	-221	-80	-101	-172	-130	-246	-116
211	verkeersmaatregelen te land	-6	-5	-5	-15	-16	-22	-13	-6	7
214	parkeren	0	0	0	0	0	-58	-11	0	11
215	baten parkeerbelasting	0	0	0	0	0	75	15	0	-15
936	baten toeristenbelasting 50%	3	5	1	6	3	43	11	1	-10
Totaal		-100	-107	-225	-89	-114	-134	-128	-251	-123

Functies cluster Riolering		Grat-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verschil	
722	riolering en waterzuivering	-72	-106	-120	-84	-106	-106	-100	-56	44
726	baten rioolrechten	85	122	118	97	100	117	106	75	-31
727	baten rioolheffing huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
728	baten rioolheffing grond- en hemelwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
729	huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
730	hemelwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
731	grondwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		12	16	-2	13	-6	11	6	19	-13

Functies subcluster Water		Graaf-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verschil	
221	binnenhavens en waterwegen	-2	0	0	0	0	0	0	1	
223	veerdiensten	0	-1	0	0	0	0	0	0	
240	waterkering, afwatering en landaanwinning	-8	-3	-2	-6	0	0	-3	-2	
Totaal		-9	-4	-2	-6	0	0	-3	-1	2

Functies cluster Groen		Graaf-De Rijp	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Onderbanken	Scherpenzeel	Simpelveld	Vaals	Gemiddelde selectiegroep Millingen aan de Rijn	Verschil	
531	groene sportvelden en terreinen	-11	-16	-15	-23	-11	0	-12	-15	-3
550	natuurbescherming	0	0	-2	0	-4	-34	-8	0	8
560	openbaar groen en openluchtrecreatie	-45	-111	-66	-65	-81	-154	-89	-61	28
724	lijkebezorging	-14	0	-6	-25	-9	-1	-10	-4	6
732	baten begraafplaatsrechten	8	0	1	13	5	0	5	3	-2
Totaal		-63	-127	-88	-101	-100	-189	-114	-77	37

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Bestuur, Democratie en Financiën
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© maart 2013 | B-18164